

Kreutzwaldi tänava Paju ja Luha tänava vaheline lõik kaks ja pool kuud tagasi...

... ning vahetult enne lehe trükkimist.

Valmis Kreutzwaldi tänava uuenenud lõik

Nädalapäevad tagasi lõppesid Võrus F. R. Kreutzwaldi tänava Tamula järvega külgneva lõigu rekonstrueerimistööd, mille käigus rajati linna ühe peatänavana seni kõige kehvemas seisus osale, Paju ja Luha tänava vahele nõuetele vastav sademeveekanalisatsiooni süsteem ning rekonstrueeriti kogu tänavaala.

Uue asfaltkatte saanud sõidutee kõrval kulgeb nüüd ühel pool kergliiklustee ja teisel pool kõnnitee, mis seal varem sootuks puudusid. Samuti ehitati ligi kolm kuud väldanud tööde käigus välja uus, varasemast liiklus-

ohutum F. R. Kreutzwaldi ja Luha tänava ning Võlsi tee ristmik.

Nüüdseks on rekonstrueeritud lõviosa F. R. Kreutzwaldi tänavast ja liiklusvood linnas on taas ühtlustunud. „Eriti hea meel on, et Kreutzwaldi tänava ühele poole sõiduteed rajatud kergliiklustee ja teisele poole rajatud kõnnitee võimaldavad jalakäijatel ja ratturitel ohutult ja ilma poris sumpamata liigelda,” lausub linna-
pea Anti Allas.

Sademeveekanalisatsioon valmis ASI Võru Vesi tellimusel. Tööde käigus paigaldati 872 m torustik-

ku, 22 kontrollkaevu ja 21 restkaevu ning Niidu tänava otsa haljasalale Tamula järve suunatud sademevee puhastamiseks õli-liivapüüdur.

Sademeveesüsteemide rajamist kaasrahastas Keskkonnainvesteeringute Keskus. Tööde maksumus on 216 583,50 eurot.

Tänavala rekonstrueerimise kogumaksumus on 95 510,23 eurot (hindadele lisandub käibemaks), tööd tellis Võru Linnavalitsus. Tööde käigus paigaldati sõidutee äärekivid (1317 m) ja kõnniteede äärekivid (436 m), rajati linnapool-
sesse serva 2 meetri laiune

betoonkivikattega kõnnitee (975 m²) ning järve poole 2,5 meetri laiune asfaltbetoonkivikattega kergliiklustee (1666 m²). Peale selle paigaldati sõiduteele asfaltbetoonkate (5588 m²) ning ehitati nõuetekohaselt välja F. R. Kreutzwaldi ja Luha tänava ning Võlsi tee ristmik, rajati haljastus ja paigaldati liiklusemärgid. Lisaks tõsteti ümber 11 tänavavalgustit ning paigaldati neli uut.

Töid tegi konsortsium OÜ Best Building ja OÜ Meritus Infra ning omaniku-järelevalvet korraldas OÜ Real-E State.

Pilk lähiminevikku ja tulevikku

Kuna Tamula järv on Natura 2000 kaitsealune loodusobjekt, on järvel ja selle kaldaalal tähtis osa linna rohevõrgustikus. „Aastatega on välja arendatud suur osa linnapoolsest kaldajoonest – promenaad, matkaraja laudistee kuni Petseri tänava otsani. Eesmärgiks on kogu linna piiridesse jääva kaldaala korrastamine,” selgitab haljastuse ja linnakujunduse spetsialist Anne Vahtla.

2015. aastal niideti F. R. Kreutzwaldi tänava värskest

uuenenud lõiguga külgneval alal Juudi pargi ja Võlsi tee vahelisel lõigul roostikku ja võsa, eemaldati setteid ning korrastati kraavitust (KIKi rahastatud projekt „Tamula järve hea seisundi säilitamiseks vajalikud tegevused”).

Lähitulevikus on plaan Juudi pargi ja Võlsi tee vahele matkarada rajada, samuti paigaldada sinna väikevormid (pingid, prügikastid) ning infosüsteem järve ökoloogia ja bioloogilise mitmekesisusega tutvumiseks.

Ulis Guth

Lõppesid Päkapi lasteaia rekonstrueerimistööd

16. maist kuni 5. oktoobrini lasteaia Päkapi toimunud rekonstrueerimistööde käigus vahetati tänapäevaste vastu välja kogu hoone amortiseerunud veevarustus-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemid. Lisaks rekonstrueeriti täielikult lasteaia köök ja töötajate puhkeruum, samuti elektripaigaldis.

Tööd kujunesid keeruliseks, kuna ehitustöödega samal ajal oli lasteaed pidevalt avatud põhitegevuseks. Seetõttu pidi igal hetkel nii ruumides kui ka õuealal olema tagatud laste ohutus ning mürarikkaid töid ei olnud võimalik teha laste lõunauinaku ajal kella

Lasteaia direktor Merike Kaver rõõmustab, et keskküte-
radiaatorite temperatuur on nüüd reguleeritav.

13–15.

Töövõtja lohakuse tõttu veetorustiku paigaldamisel

toimus ööl vastu 1. augustit hoone teise korruse rühma-
ruumis veeavarii, mille käi-

gus said kahjustusi teise ja esimese korruse rühma-
ruumid ja keldrikorruse
ruumid ning mööbel.

Kahjustuste likvideerimisel vahetati hallituse tekke vältimiseks välja kõik märgunud konstruktsioonid ning taastati kahjustada saanud viimistlus ja sisustus. Lisaks kontrolliti üle ja taastati elektrisüsteemi kahjustatud osad.

Tööde kogumaksumuseks kujunes 131 828,59 eurot (koos käibemaksuga). Töid tegi OÜ Best Building ning omanikujärelevalvet korraldas OÜ Äärejuht.

Raiko Palm,
linnamajanduse osakonna
juhataja

LÜHITEATED

Head Laane ja Männiku ning Kivi ja Liitva tänava piirkonna elanikud!

Olete oodatud infotundi, kus Võru Linnavalitsus tutvustab piirkonnas planeeritavaid tänavaehitustöid ajavahemikul 2017–2018. Võimalus on esitada küsimusi ja teha ettepanekuid.

Infotunnid toimuvad Võru Kandle kontserdisaalis (I korrus):
8.11.2016 kell 17.30 Kivi ja Liitva piirkond (Pae, Eterniidi, Kruusa, Linavabriku tee, Kanepi, Lina, Niine, Ülase, Orase, Tulbi, Humala tänava elanikud). 9.11.2016 kell 17.30 Laane ja Männiku piirkond (Laane, Vindi, Nõmme, Oksa, Käbi, Okka, Aasa, Männiku tänava elanikud).

Info telefonil 5347 4332.

Liiva ja Kivi tänaval käivad kõnniteede ehitustööd

Alates 20. oktoobrist käivad Liiva tänaval Uue ja Jüri tänava vahel ning Kivi tänaval Tallinna maantee ja Kivi tn 10 korterelamu vahelisel alal kõnniteede ehitustööd, mille käigus rajatakse Liiva tänavale ligi 590 m² ning Kivi tänavale ligi 260 m² betoonkivikattega kõnniteid. Lisaks rajatakse Liiva tänavale haljastus.

Tööde lõpptähtaeg on 26. november, töid teeb OÜ Asis Kivi. Info telefonil 5347 4332.

Ärge palun minge!

Eesti väikelinnad on Tallinnale, Tartule ja ka välismaa avarustele palju elanikke kaotanud. Erandiks ei ole ka Võru linn. Katastroofi meil ei ole, kuid olukord ei ole ka rõõmustav ega rahulolu tekitav.

Teisel pool teed tundub rohi alati rohelisem. Kui aga üle tee minna, siis tundub olukord sageli hoopis vastupidine olevat. Asjad, mis esmapilgul ja eelkõige kaugelt vaadates tunduvad ideaalsed, ei pruugi reaalsel kokkupuutel seda enam olla. Mõni asi võis teistsugune näida ja mõne ilusa asja taga võib peituda hoopis ootamatu probleem.

Sama on seis ka Võru linnast ära kolimisega. Tallinn ja Tartu võivad meelitada suurema arvu töökohtade ja parema töötasuga. Soome ja Rootsi võivad tunduda lausa töö- ja sotsiaalparadiisina, kuid Võrust sinna minnes jäädakse paraku ka millestki ilma. Ja mitte vähesest.

Võrust ära kolides jäädakse ilma armsast kodulinnast, sageli jäävad maha sõbrad-tuttavad, võib olla ka pereliikmed. Paljudel lahkujatel jäävad maha kenad mälestused pikkadest õnnelikest aastatest, ühtlasi kohad, millega need mälestused seonduvad. Ära kolijad on sageli teinud just Võruga seotud tulevikuplaane, mis nüüd tühelt kaduviku teed lähevad. Võrust lahkumine ei ole mitte lihtsalt elukohavahetus, vaid ka senise elu hülgamine, vähemalt emotsionaalses plaanis. Paljudele on see hingeliselt raske.

Mida peaks siis tegema? Tööd teha tahaks ja suuremat palka ihkaks ka, välismaised pudrumäed peibutavad. Kuidas siis mitte minna, seda enam, et mõned tuttavad on läinud ega jõua oma uut elu ära kiita...

Praktika on näidanud, et Võrust ära kolinud ja oma uut elu kiitvad inimesed räägivad sageli vaid poolikut tõe. Loomulikult on uues elus midagi ilusat, kuid miinuspoolel jäetakse tihti välja toomata – eks ikka tahad teistele endast parimat rääkida. Kas või välismaale suundunud, kes kiitlevad oma uue suure palgaga, kuid jätavad targu mainimata, et elukallidusest tulenevalt elavad ikka peost suhu ja säästudeks suurt raha üle ei jää.

Riigi arengus kehtib paratamatus: kõigepealt arenevad suured keskused suurel kiirusel eest ära, kuid siis hakkavad väiksemad järele liikuma. Siit ka põhjus, miks võrdlus Tallinna ja Võru arengukiiruse vahel on praegu Tallinna kasuks. See on aga muutumas.

Tallinn on kenasti välja arendatud, kuid nüüd liigub Võru linn järele. Mitte administratiivse suuruse ja elanike arvu, vaid heaolu ja elukvaliteedi poolest. See on lihtsalt majandusseadus, et järelearenemine võtab aega, kuid leiab kindlasti aset.

Seega, kellel on olnud plaanid Võrust lahkuda, palun mõelge ümber. Ärge minge! Või vähemalt minge kavatdatust hiljem, andke Võru linnale võimalus ennast tõestada, olge paar aastat rohkem siin ja kui Võru tõepoolest vastavalt plaanidele areneb, siis mõelge üldse ümber. Jääge Võrru!

Võru Linnavolikogu on vastu võtnud Võru linna eelarvestrateegia aastateks 2017–2021. Dokument on heaks vundamendiks Võru kasvule, meie linna arengu tagatiseks ja konkreetseks garantiiks neile, kes kahtlevad elukvaliteedi tõusu võimalikkuses Võrus.

Eelarvestrateegia näitab, et Võru investeerib tulevikku. Rahastuse leiavad lasteaiad ja koolid, teed-tänavad, kõnni- ja jalgrattateed, arenduskeskused ja spordirajatised, töökohtadele paremat juurdepääsu tagav infrastruktuur, kultuur ja tervishoid, raamatukogu ja mänguväljak, skatepark ning palju muud. Kõik rahapaigutused on mõeldud selleks, et Võru linnas oleks hea elada, et siin tahetaks ettevõtlust arendada, et siin oleks mõistlik majandustegevust korraldada ja et kõik see kokku viiks inimeste elujärje paranemiseni.

Ja et paber ehk siis eelarvestrateegia ei ole vaid paber, seda tõestab ka Võrut juhtiva koalitsiooni tegevus. Vaadake kas või Seminari pargiga seotud arengut ja tegevusi tänavavõrgu korrastamisel. Ka töökohti tuleb Võrru juurde ning ega palgadki kivistunud ole.

Uskuge palun, Võru linn täidab oma lubadused ja tagab teile hea elatustaseme. Palun ärge minge ära! Usaldage ja te ei kahetse!

Toomas Paur,
Võru Linnavolikogu esimees

Võru Linna Leht

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil ulis.guth@voru.ee
Väljaandja: Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Ulis Guth
Tel 512 0787
Teostaja: AS Võru Täht
Ajalehe järgmine number ilmub 24. novembril.

KUU PILDIS

Piima kasulikkusele tähelepanu juhtiv värvikirev lehm Võru kesklinnas.

Toiduliidu piimalehm juhhib tähelepanu piima kasulikkusele

Toiduliidu piimakampaaania maskotina mööda Eesti linnu rändav piimalehma skulptuur jõudis ka Võrru. Piima kasulikkusele tähelepanu juhtiv värvikirev lehm jääb Kesklinna parki oktoobri lõpuni ning kutsub inimesi auhindade võitmise nimel endaga pilti tegema.

Toiduliidu juhil Sirje Potisepal on hea meel, et mööda Eestit rändav lehmake lõpetab oma tuuri just Võrus.

„Esiteks on Võru üks neist linnadest, mille aktiivsed kodanikud lehma endale külla kutsusid: kam-

paania algul piimalehma sihtkohtade väljaselgitamiseks korraldatud rahvahäletusel saavutas Võru linn ülekaaluka võidu. Teiseks tunneb meie kangelaslehm ennast Võrus kahtlemata väga koduselt, sest Võru linnas võib tänu seal juba pea pool sajandit tegutsenud juustutööstusele nimetada Eesti juustupealinnaks, ja juust on eestimaalaste seas üks armastatumaid piimatooteid,” lausub Potisepp.

Tema sõnul on piimalehm üllatanud oma kümne nädalase ringreisi ajal tuhandeid eestimaalasi ja

Eesti külalisi ning lehma kirkad värvid ja sügav silmavaade on jäädvustatud sadadele fotodele.

„Tartu Kõrgema Kunstikooli skulptuuriakademiast meistri Lauri Tamme ja kunstnik Ülle Ottokari käetööna valminud piimalehma skulptuur alustas pikka ringreisi oma sünnilinnas Tartus, kust liikus edasi Narva, Rakverre, Tallinna ja jõudis nüüd Võrru. Kutsuge ka kõiki võrumaalasi lehmaga pilti tegema ja pilte sotsiaalmeediasse lehmale joonistatud märksõnadega postitama, sest novembri

algul loosime kõigi pildipostitajate vahel välja väga maitsva auhinna,” rääkis Potisepp.

Toiduliidu piimakampaaania suurima staarina Eestimaa linnu väisanud lehm tuleb kõigile möödujatele meelde, milline väärtuslik toiduaine on Eesti piim. Seda, et piim on lahutamatu osa igapäevast toidu- ja joogimenüüst, toovad välja ka meditsiindoktor Mihkel Zilmer ja Anne Lill oma raamatus „Normaalne joomine”.

Marianne Mett,
avalike suhete spetsialist

MÕTISKLUS

Pimeda aja mõtted

Oleme jõudnud aega, mil võimust võtab pimedus. Lisaks sellele, et suurem osa ööpäevast on pime, rõhuvad tumedat tooni pori, udu ja pilvisus. Pimedus ahendab silmapiiri ja see on ebamugav. Pimedes ei näe, kes on meie läheduses, ja see hirmutab. Pimedad õhtud on ajast aega andnud ainet kollijuttudeks ja viirastuslikeks elamusteks.

Piibli kujundlikus keeles on võitlus valguse ja pimeduse vahel võitlus hea ja kurja vahel, Jumala ja Saatan vahel. Sümbol valgusest ja pimedusest on kõikehõlmav: elu Jumalaga on valgus ja elu Jumalata on pimedus. Üks väike nüanss sellest suurest sümbolist on eriti huvipakkuv.

Piibli esimestel lehekülgedel toimub väitlus, kus Jumal ütleb, et kui inimene keelatud paradiisiaia puust

sööb, peab ta surma surema. Samas Kurat, kasutades madu oma suuvoodrina, vaidleb sellele vastu: „Te ei sure, kindlasti mitte!”

Diskussioonid surma olemuse üle kestavad siiani. Mõned usuvad, et kui inimene sureb, siis ta ongi hirmutab. Pimedad õhtud on ajast aega andnud ainet kollijuttudeks ja viirastuslikeks elamusteks.

Õnneks on Piibli sõnum valguse sõnum, mis ei jäta ruumi pimeduse kollidele. Jeesus võrdles surma magamisega, millest ärgatakse ülestõusmispäeval. Koguja raamat selgitab, et surnud ei tea enam midagi, nende armastus kui ka viha, samuti nende armukadedus on ammu kadunud ja neil ei ole ialgi enam osa kõigest sellest, mis päikese all sünnib. Ka kodukäimist ei saa surnud harrastada: „Pilv

kaob ja läheb ära; nõnda ei tõuse ka see, kes läheb alla surmavalda. Ta ei tule enam tagasi oma kotta ja tema ase ei tunne teda enam.” (Iiob 7, 9-10) Surnutega ühenduse võtmine ja pidamine on Piibli alusel täielikult keelatud, sest need, kellega ühendust võetakse, ei ole tegelikult meie armsad lahkunud, vaid Kuradi käsilased, kurjad inglid. Etendades „surnud hinge” või „vaimu” osa, püüavad nad tõestada, et nende teooria surma näilisusest peab paika.

Kui me käime Jumala poolt antud valguses, ei ole sügise pime aeg meile pimeduse aeg. Me ei pea midagi ega kedagi kartma. Laulja ütleb: „Ka kui ma kõnniksin pimedes orus, ei karda ma kurja, sest sina oled minuga; su karjasekepp ja su sau, need trööstivad mind.” (Psalm 23, 4.) Jeesuse surm

ja ülestõusmine annavad lootuse isegi siis, kui hinges on kõige tumedamad leinahetked.

Soovin, et me ei erutaks oma meeli hirmujuttudega ega teeks midagi, mis meie vaimset tasakaalu häirib. Pime aeg ei peaks ega tohiks olla pimeduse aeg, vaid ikka ja aina valguse ja selguse aeg.

Hele Kulp,
Seitsmenda Päeva
Adventistide
Võru koguduse pastor

KESKKONNAHOID

Võru jäätmekestus Võru vallas Umbsaates.

Prügiveo mahupõhine hind tagab võrdse kohtlemise

Selgunud on Võru linnas korraldatava jäätmeveo hinnad 2017. aastaks. Varasemaga võrreldes on kõige olulisemaks muutuseks olmejäätmete veo ja käitluse mahupõhine hind, mis tagab ühtlase hinnataseme kõikidele jäätmevaldajatele, olenemata jäätmete kogumiseks valitud jäätmemahuti suurusest.

Võru linnas uue hanke tulemusel kehtestatav hinnakiri muudab väiksemate jäätmemahutite teenushinna senisega võrreldes veidi kallimaks ja keskmise suurusega (0,6 m³ ja 0,8 m³) jäätmemahutite teenushinnad soodsamaks. Suuremate (2,5 m³ ja 4,5 m³) mahutite hinnad jäävad praeguste teenushindadega

samaväärseks.

„Väiksemate jäätmemahutite teenushind tõuseb keskmiselt 1 € võrra ühe tühjenduse kohta. Samas on see jätkuvalt äärmiselt soodne, arvestades jäätmete kogumise tegelikke kulusid ja teisi majapidamisega kaasnevaid kulusid küttele, elektrile ja veele. Keskmise suurusega jäätmemahutite tühjendamise hinnad muutuvad soodsamaks, keskmiselt 2,5 € ühe tühjenduse kohta,” täpsustas MTÜ Võru Jäätmekestus juhatus liige Olev Lüütsepp.

Mahupõhisel hankel on käitluskulu kõigile võrdne, sest hind arvutatakse hankel pakutud (1 m³) hinna alusel vastavalt mahuti tegelikule suurusele.

„Hanked, kus jäätmeveo ettevõtted peavad pakku-ma mahutipõhised kogumishinnad, on tihtipeale lõppenud tulemusega, kus mõned mahutid on väga soodsa hinnaga ja teised mahutid põhjendamatult kallid,” selgitas Lüütsepp. „Sellises olukorras peavad ühed jäätmevaldajad sisuliselt maksta kinni teiste jäätmevaldajate käitluskulud.”

Jäätmete käitlushind on kehtestatud üheks aastaks eesmärgiga hoida käitluskulu optimaalsena, samuti sellepärast, et prognoositav käitluskulude kasv ei rakenduks Võru linna elanikele kohe uuest aastast.

Lüütsepa andmetel on Eestis praegu jäätmete la-

destamisele alternatiivset käitlusressurssi nagu jäätmete põletamine ja jäätmekütuse tootmine vähem, kui tekib jäätmeid. „Seda näitavad ilmekalt ka Võru linna jäätmete käitlushan-ke tulemused: pakkumise esitasid üks prügila ja üks jäätmevedaja. Tulevikus, kui turule lisandub uusi alternatiivseid käitlusressursse, saab Võru jäätmekestus taas osaleda ja osta teenust turul olevatest valikutest parimate tingimustega,” lisas ta.

Korraldatud jäätmeveo riigihanke Võru linnas võitis AS Eesti Keskkonnateenused.

Ulis Guth

Olmejäätmete korraldatud kogumise ja veo hind Võru linnas (eurodes, hinnad sisaldavad käibemaksu)

Konteineri maht m³	Kehtiv tühjendushind (kuni 31.12.2016)	Uus tühjendushind (alates 1.01.2017)
0,05		0,45
0,08		0,72
0,12	0,47	1,09
0,14	0,47	1,27
0,24	0,89	2,17
0,37	1,56	3,35
0,6	8,26	5,43
0,8	9,36	7,25
1,1		9,96
2,5	24,29	22,64
4,5	39,41	40,75

Arvutuskäik:
Tühjenduse hind = S x M x Y + K x M x L, kus:
S on segaolmejäätmete kogumise tasu (prügikonteineri-t tühjendamine linnas, hanke tulemusena 0 €/m³);
M on kogumismahuti suurus (m³);
Y on jäätmemahutile kohaldatav koefitsient;

K on mahukaalu koefitsient 0,12 t/m³ (segaolmejäätmete mahu ja kaalu suhe t/m³);
L on segaolmejäätmete vastuvõtutasu määratud kogumiskohas 75,47 €/t (55,89 + 7,0 x 1,2).
Näide: arvutuskäik 4,50 m³ konteineri puhul on 0 + 0,12 x 4,50 x 75,47 = 40,75.

Võrdlus naabritega: korraldatud jäätmeveo hinnad Valga maakonnas, Põlva vallas ja Viljandi linnas (eurodes, hinnad sisaldavad käibemaksu)

Konteineri maht m³	Valga maakond	Põlva vald	Viljandi linn
0,08	0,72	0,10	0,63
0,14	1,44	0,10	1,12
0,24	2,10	0,10	1,61
0,37	3,60	2,00	3,72
0,60-0,66	8,40-9,00	4,90	11,97
0,8	10,20	5,20	12,60
1,1	14,40	9,90	17,01
2,5	30,00	29,90	31,50
4,5	48,00	44,90	41,58

3 KÜSIMUST

Vastab Olev Lüütsepp, MTÜ Võru Jäätmekestus juhatuse liige (pildil).

Mis määrab prügi hinna?
Jäätmete hinna määravad kaugus käitluskohast, jäätmemahutite omavaheline kaugus veopiirkonnas ja hanketingimustest tulenevate lisateenuste hulk.

Mis komponentidest prügi hind koosneb?
Jäätmete kogumise hind koosneb peamiselt viiest kulukomponendist: veokikulu, veoki kütusekulu, tööjõukulu, jäätmete ümberlaadimise ja käitlemise kulu ning lisateenuste osutamisega seotud kulud. Kuna Võru linn asub lähimast jäätmete käitlemise kohast 150 kuni 250 km kaugusel, mis tähendab ühe veokikoorma kohta edasi- ja tagasisõiduks 300 või enam sõidukilomeetrit, on selliste vahemaade sõitmine jäätmete kogumiseks mõeldud prügipressautoga äärmiselt ebaefektiivne.

Millised on oma jäätmekestuse plussid?
Jäätmekestuses jäätmete ümberlaadimine ja jäätmete väljavedu autorongiga on oluliselt efektiivsem, sest ühe veokiga saab ära vedada mitu korda enam jäätmeid.

Pakendikonteinerisse pandud kartulikoored rikuvad kogu konteineri sisu.

Probleemid avalike pakendikonteineritega

Võru linnas on tekkinud probleem elanikega, kes sookutavad oma segaolmejäätmeid või ehitusjäätmeid avalikku pakendikonteinerisse. Kui rikkujale tundub, et ta on kavalalt oma jäätmetest vabanenud, siis tegelikult toob selline tegevus kaasa omajagu pahandusi.

Avastanud pakendikonteinerist sinna mittesobivad jäätmed, jätab pakendikoguja konteineri tühjendamata ja luhta läheb ka nende inimeste hool, kes on pannud sellesse konteinerisse korralikult sorditud jäätmed. Ebasobivate jäätmete tooja väljaselgitamiseks algatatakse aga väärteomenetlus.

2016. aastal on Võru linnas selliseid menetlusi algatatud kuuel korral ja ühel juhul on rikkujatele ka rahatrav määratud.

Info Võru linnas asuvate pakendikonteinerite asukoha kohta leiab Võru linna kodulehelt <http://www.voru.ee/et/jaatmemajandus>, samas on kättesaadavad ka juhendid ja sortimisõpetused.

Tiina Randjärv, keskkonna- ja järelevalvespetsialist

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru Linnavalitsuse istungitel

Klassikomplektide arvu määramine

2017/2018. õppeaasta 1. klasside komplektide arvuks määrati Võru Kesklinna Koolis kaks ja Võru Kreutzwaldi Koolis neli.

Korralduse muutmine

Muudeti korraldust „Tasuliste ringide õppetasu kehtestamine”, kuhu lisati Võru lasteaia PäkapiKK inglise keele ring. Õppetasuks kehtestati 10 eurot kuus.

Ürituse korraldamine ning tänava ja pargi sulgemine

Otsustati korraldada avalik üritus „Võru linna jõululaat” 17. detsembril kella 10–16. Lembitu tänav ja Kesklinna park suletakse samal päeval kella 7–17.

Aadresside määramine

Maaüksustele määrati uued aadressid järgmiselt: Jüri tn 28 // 28a maaüksuse uus aadress on 28 // 28a // 28b, Jüri tn 28 // 28a asuva elamu uus aadress Jüri tn 28a, Jüri tn 28 // 28a asuva kaupluse uus aadress Jüri tn 28b, Kivi tn 12c uus aadress Kivi tn 17, Kivi tn 12d uus aadress Kivi tn 19, Kivi tn 15 uus aadress Kivimurru tn 1, Kivi tn 17 uus aadress Kivimurru tn 3, Kivi tn 19 uus aadress Kivimurru tn 5 ja Kivi tn 21 uus aadress Kivimurru tn 7.

Riigihanke tulemuste kinnitamine

Riigihanke Kivi ja Liiva tänava kõnniteede ehituseks võitis madalaima hinna – 28 965 euroga (hind ei sisalda käibemaksu) OÜ Asis Kivi.

Riigihangete korraldamine

Otsustati korraldada järgmised riigihanked:

- omavalitsuste ühine riigihange „Hulkuvate loomade püüdmine ja varjupaiga haldamine 2017–2019”;
- riigihange „Valvekaamerate hooldus”.

Hankemenetluse kehtetuks tunnistamine

Riigihanke „Kanepi tänava pindamine” menetlus tunnistati osalejate puudumise tõttu kehtetuks. Uut sama eesmärgiga riigihanget sel aastal ei korraldata, kuna ilm muutub järjest külmemaks ning pindamistöid ei ole enam võimalik teha.

Lasteaedade hoolekogude kinnitamine

Kinnitati Võru linna koolieelsete lasteasutuste hoolekogude koosseisud.

Lasteaed Okasroosike: lastevanemate esindajad Sirli Säre, Kristi Vals, Merli Kiilo, Airika Pruul ja Aigi Zoludev ning õpetajate esindaja Maris Kirss.

Lasteaed PäkapiKK: lastevanemate esindajad Kaili Kapp, Aire Kokk, Diana Pungar, Annika Uibu, Kertu Luisk, Kadri Nagel, Indrek Timmo, Marianne Mett, Kadi Sutt ja Janar Taal ning õpetajate esindaja Kadi Kalda.

Lasteaed Punamütsike: lastevanemate esindajad Oksana Aasa, Kaisa Horn, Varje Kuusik, Kaiju Thal, Ailen Kuusik, Leelo Tigane, Maili Oru, Kaisa Sikk, Anti Möttus, Maarja Pöder ja Marju Parv ning õpetajate esindaja Merike Ilves.

Lasteaed Sõleke: lastevanemate esindajad Kaimar Kõvatu, Kertu Künnapuu, Marko Möttus, Lily Parv, Meelis Leis, Merli Nagel, Anneli Johanson, Egne Kürsa, Merite Raju, Liis Orro ja Kristel Urb ning õpetajate esindaja Jutta Boitsov.

Võru linna esindajad määratakse hoolekogudesse Võru Linnavolikogu otsusega.

Luba maa allkasutusse andmiseks

Võru lasteaiale Okasroosike anti luba Jüri tn 40a osalise territooriumi tasuta allkasutusse andmiseks MTÜle Muinasjutumaa tähtajaga kuus aastat. MTÜ soovib esitada projektitaotluse, et toetuse abil rajada lasteaia territooriumile mänguväljak.

Toetuse andmine

MTÜ Eesti Korteriühistute Liit koolituste korraldamist otsustati toetada 592 euroga ja MTÜ Eesti Õpilasesinduste Liit regionaalse koolituse korraldamist 50 euroga. MTÜ Memento Võrumaa Ühendus poolt Võru raudteejaama püstitatud mälestusmemoriaali ehitust toetatakse 1000 euroga ja Võru linna sportlase Harry Lusbo osalemist petangi juunioride Euroopa meistrivõistlustel 150 euroga.

Alaeelarvete muutmine

Muudeti Võru linna 2016. aasta kulude alaeelarvete lisasid. Muudatused tulenevad linnavolikogu 14. septembril vastu võetud lisaelarvest ning hallatavate asutuste juhtide ettepanekutest.

Kultuuri- ja spordiürituste toetuste jagamine

Võru linna 2016. aasta eelarvest jagati kultuuri- ja spordi-

ürituste toetusi 1. septembriks laekunud taotluste põhjal kokku 4512 eurot.

Enampakkumiste korraldamine linnavara võõrandamiseks

Otsustati korraldada kirjalikud enampakkumised järgmise linnavara võõrandamiseks:

- korteriomandid aadressidega F. R. Kreutzwaldi tn 43-8 (üldpindala 38,9 m², sihtotstarve 100% elamumaa) ja F. R. Kreutzwaldi tn 43-10 (üldpindala 69,6 m², sihtotstarve 100% elamumaa), kokku alghinnaga 3200 eurot. Enampakkumise osalustasu suuruseks kinnitati 30 eurot ja tagatisraha suuruseks 10% objekti alghinnast;

- korteriomand aadressiga Lille tn 15-3a (üldpind 12,7m², sihtotstarve 100% elamumaa) alghinnaga 2413 eurot. Enampakkumise osalustasu suuruseks kinnitati 30 eurot ja tagatisraha suuruseks 250 eurot;

- korteriomand aadressiga Petseri tn 4-14 (üldpind 21,0 m², sihtotstarve 100% elamumaa) alghinnaga 2100 eurot. Enampakkumise osalustasu suuruseks kinnitati 30 eurot ja tagatisraha suuruseks 210 eurot.

Enampakkumiste tulemuste kinnitamine

Lille tn 15-3a korteriomandi enampakkumise võitjaks kinnitati Kristin Sikk ostuhinnaga 2415 eurot. Petseri tn 4-14 korteriomandi ning F. R. Kreutzwaldi tn 43-8 ja F. R. Kreutzwaldi tn 43-10 korteriomandi enampakkumised tunnistati nurjunuks osalejate puudumise tõttu.

Isikliku kasutusõiguse seadmine

Roopa tänava ja Sinika tänav T1 kinnistute kohta anti nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks OÜ JetGas kasuks ning määrati isikliku kasutusõiguse ala ja tingimused.

Projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetluse algatamine

Algatati avatud menetlus Luha tn 42 kinnistule varjualuse püstitamiseks projekteerimistingimuste andmiseks.

Ehituslubade väljastamine

Väljastati ehitusload Kagukeskuse parkla (Kooli tn 4, Kooli tn 6) ehitamiseks ning Kanepi tn 18 üksikelamu püstitamiseks.

Kasutusloa väljastamine

Väljastati kasutusluba Pikale ja Jaama tänavale maagaasitorustiku ehitamiseks.

Võru Linnavolikogu istung 12. oktoobril

Võru linna eelarvestrateegia 2017–2021

Võeti vastu Võru linna eelarvestrateegia aastateks 2017–2021 eesmärgiga planeerida Võru linna arengukavas kavandatud tegevus-

te saavutamiseks rahalised vahendid ning tagada arvestusüksuse efektiivne majandamine ja pikaajaline jätkusuutlikkus. Strateegias on kajastatud 2021. aastani kavandatud investeeringud ja nende rahastamise allikad. Määrus jõustub 1. novembril 2016.

KESKKONNATEATED

Algab puulehtede vedu

Võru Linnavalitsus annab teada, et Võrus toimuvad lehekogumisringid 31. oktoobril ja 21. novembril. Palume selleks ajaks soovijatel lehekotid kinniseotuna nähtavale kättesaadavasse kohta tõsta.

Ära viiakse ainult biolagunevates kottides lehed, tavalisi prügikotte ära ei viida.

Kottidesse võib panna ainult puude ja põõsaste lehti, ka tammetõrusid. Kotte, kuhu on kogutud oksid, kive, olmejäätmeid vms, ära ei veeta.

Palume arvestada, et kui leheveopäeval jäävad kotid viimata kas ilma või muude vedajapoolsete asjaolude tõttu, viiakse lehekotid ära esimesel võimalusel. Kindlasti tuleb kotid välja panna leheveo kuupäevaks, hilisematel päevadel välja pandud kotte ei koguta.

Leheveoks registreerimisel andke palun teada, kas soovite vedu 31. oktoobriks, 21.

novembriks või mõlemaks kuupäevaks. Leheveo soovijate registreerimine toimub enne leheveo tähtaega tööpäevadel telefonidel 785 0915, 785 0901, 5304 0280 või e-postiga: tiina.randjarv@voru.ee.

Lemmikloomadest Tamula rannas

Võru Linnavalitsus on muutnud Tamula rannas lemmikloomadega viibimise korda. Kui varem oli lemmikloomaga viibimine keelatud kogu rannaalal, siis nüüdsest ainult liivaaladel, samuti on keelatud loomi rannas ujutada. Julgelt võib lemmikloomaga jalutada promenaadil, laudistel ja murualal. Tamula rannas on üleval ka vastavad märgid.

Lisaks tuletame meelde, et loomaomani- kel on endiselt kohustus oma looma järelt koristada, seda nii rannas kui ka mujal avalikus ruumis.

Detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistamine

Võru Linnavalitsus teatab, et Võru Linnavolikogu 14. septembri 2015 otsusega nr 41 tunnistati osaliselt kehtetuks Võru Linnavolikogu 14. aprilli 2004 otsusega nr 116 kehtestatud Männiku 39, 43, 45 ning nende lähiumbruse detailplaneering, kuna kinnistu omanik Võru Linnavalitsus ei soovi detailplaneeringu lahendust Männiku tn 39 katastriüksuse sihtotstarbe

osas ellu viia.

Männiku tn 39 kinnistu detailplaneeringu osaline kehtetuks tunnistamine ja hilisem krundi kasutamise sihtotstarbe muutmine sotsiaalmaa alaliigiga ühiskondlike hoonete maast ärimaaks ei ole vastuolus kehtiva Võru linna üldplaneeringu põhimõttega. Detailplaneeringu osalise kehtetuks tunnistamisega ei muudeta ülejäänud de-

tailplaneeringu elluviimist võimatuks ja otsusega ei kahjustata teiste isikute seaduslikke õigusi.

Otsusega on võimalik tutvuda Võru Linnavalitsuses tööagadel ja Võru linna veebilehel www.voru.ee (Ehitus- ja planeerimine/Detailplaneeringute teated).

Sirli Kokk,
arhitekt-planeerija

Võru linna jõululaat

17.12.2016 kella 10–16 Kesklinna pargis.

Tule kauplema, kui pakud omavalmistatud, käsitsi tehtud, algupärast või rahvuslikku kaupa, kaasa arvatud toidukaupa. Kohamaksu ei ole!

Registreeru laadale: www.voru.ee või 785 0918.

TUNNUSTUS

OÜ Kagu Elekter – Võrumaa parim väikeettevõtte 2016. aastal

2009. aastal loodud, elektritööd ja -teenuseid osutav OÜ Kagu Elekter on mõne aastaga kasvatanud käivet ja kollektiivi ligi veerandsada korda, olles nüüd tööandjaks 38 inimesele.

Kagu Elekter on oma tegevuses laienenud jõudsalt üle kogu Eesti, alustades tänavate, maanteed ja kergliiklusteede valgustuse ning Elektrilevi OÜ-le välisvõrkude projekteerimisest ja ehitamisest ning lõpetades koolide, tootmishoonete ja -platside elektritöödega.

Teenindatakse nii ettevõtteid, riigiasutusi, korteriühistuid kui ka eraisikuid ning kliendid on rahul. Soovi korral pakutakse täiendust elektrisüsteemi projekteerimisest kuni võtmeteni.

Kui esimesel tegutsemisaastal oli firma käive ligi 200 000 eurot, siis mullu juba 5,2 miljonit eurot. Hoonetesse, töövahenditesse, masinatesse ja transporti on selle aja jooksul investeeritud 1,4 miljonit eurot.

Siinkohal on oluline lisada, et firma elektripersonal on tehniliselt kompetentne ja pädev, töötajad läbivad pidevalt täienduskoolitusi ning kliendiga suheldes püütakse alati sobiv lahendus leida.

Tänavu on OÜ Kagu Elekter muu hulgas käed külge pannud Valga Gümnaasiumi ehitusel ja Luhamaa maanteepiiritollipunkti renoveerimisel ning ASi Toftan uue tootmishoone,

Osa OÜ Kagu Elekter eduloo sepistajatest: (vasakult) juhatuse liikmed Eiko Jõgi, Karmo Kase ja Heikki Sohara ning projektijuht Siim Salandu.

Samuti UPM-Kymmene Otepää ASi tootmishoone ja katlamaja elektritöödel.

Võru linna 2013. aasta parimate tunnustamistsere-

moonial pälvis Kagu Elekter aasta ettevõtte tiitli.

Ulis Guth

1 KÜSIMUS

Mis on teie firma edu pant?

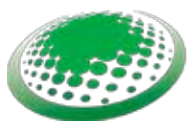
Karmo Kase, juhataja:

Julge pealehakkamine, sihikindel tegevus ja kindlasti on oluline hoolikalt valitud ja hea kollektiiv. Ettevõtte kõige olulisem väärtus on tema inimesed, ilma nendeta ei jõua kuhugi. Kui töötajaid väärtustada ja

motiveerida, tuleb ka edu.

Siim Salandu, projektijuht:

Käsi peseb kätt. Meil on korralikud töölised, mõistev suhtumine ja vastastikune vastutulek. Meilt on ära läinud väga vähe inimesi, pigem on ikka juurde tulnud. Jõudsalt on arenenud ka masinapark.

**VÕRUMAA
ARENGUAGENTUUR**

22. septembril valis Võru maakonna parimate ettevõtjate tunnustamise komisjon Võrumaa parimate ettevõtjate aunimetuste saajad.

Aunimetuse ja tänukirja pälvivad järgmised ettevõtted:

- Võrumaa parim suurettevõtte 2016 laureaat – **AS Toftan**
- Võrumaa parim väikeettevõtte 2016 laureaat – **OÜ Kagu Elekter**
- Võrumaa parim mikroettevõtte 2016 laureaat – **OÜ ABZ Reisid**
- Võrumaa edukas startija 2016 laureaat – **OÜ Juustupoisid**
- Võrumaa parim töandja 2016 laureaat – **AS Rauameister**

Tänukirja pälvivad järgmised ettevõtted:

- Võrumaa parim suurettevõtte 2016 nominent – **AS Barrus**
- Võrumaa parim suurettevõtte 2016 nominent – **Valio Eesti AS**
- Võrumaa parim väikeettevõtte 2016 nominent – **OÜ Aivar & Merike**
- Võrumaa parim väikeettevõtte 2016 nominent – **OÜ Ritico**
- Võrumaa edukas startija 2016 nominent – **OÜ Nopri Mahlad**
- Võrumaa edukas startija 2016 nominent – **OÜ KairiKati**

Autasid ja Võru maavanema tänukirjad anti kätte 7. oktoobril Vastseliina piiskopilinnuses ettevõtjate pidulikul tunnustusüritusel.

Võru Maavalitsus ootab Võrumaa aasta isa kandidaate

Läheneva isadepäeva eel kutsub Võru Maavalitsus esitama Võrumaa aasta isa tiitli kandidaate.

Aasta isa kandidaate võivad esitada nii kohalikud omavalitsused, organisatsioonid kui ka üksikisikud.

Võrumaa aasta isa kandidaadiks võib üles seada Võrumaal elava isa, kelle perekonnas kasvab või on üles kasvanud vähemalt kaks tublit last, kes on tunnustatud nii oma ametitööd kui ka perekonna väärtustamisel ja kes on ühiskonnale heaks eeskujuks ka väljaspool oma pereringi.

Tiitlit on välja antud alates 2005. aastast. Möödunud aastal pälvis Võrumaa aasta isa tiitli kahe lapse isa ja mitmekordne vanaisa Tõnu Kõrda.

„Võrumaa aasta isa 2016“ tiitli saaja tehakse teatavaks isadepäeval, 13. novembril Võru Kandles toimival isadepäeva kontserdil.

Põhjendatud taotlused palume esitada Võru Maavalitsusele elektrooniliselt aadressil info@voru.maavalitsus.ee hiljemalt 31. oktoobriks.

Taotluse vorm ja lisainfo veebilehel <http://voru.maavalitsus.ee/maavanema-poolt-antavad-autasud>

Lisainfo:

Aigi Pall,
Võru Maavalitsuse kultuurinõunik
Tel 786 8307
aigi.pall@voru.maavalitsus.ee

See on Sulle, hea lapsevanem, kelle haridustee on pooleli jäänud!

Kui Sul on vähemalt üks alla seitsmeaastane laps ja Sul on pooleli jäänud põhi-, kutse- või keskhariduse omandamine, siis kutsume Sind kolmele inspireerivale koolituspäevale, mis annavad ideid, mõtteid ja julgustust, et haridusteed jätkata.

Koolituse teemad:

- millise eelise annab parem haridus või kutseoskus sulle tulevikus;
- kuidas ühitada õppimist, pereelu ja tööd;
- mis on meie ühised raskuspunktid;
- tutvume täiskasvanute õpivõimalustega.

Kohtume karjäärinõustaja, töandjate ja lastevanematega, kes on suutnud laste kõrvalt hariduse omandada ja meelepärase töö leida.

NB! Võid sõbra kaasa võtta, sest koolitus toimub neutraalses ja sõbralikus keskkonnas. Koolitusel osalemisega ei kaasne edasisi kohustusi.

Koolitus on Sulle tasuta (sisaldab kolme viietunnist koolituspäeva, lõunasööki ja vajaduse korral lapsehoidu). Koolitus toimub aadressil Lembitu 2A Võrus.

Projekti rahastatakse AGENDA – Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava kaudu.

Võta meiega ühendust / registreeru: projektijuht ja koolitaja Ulvi Reeder, tel 5552 3392, e-posti aadress ulvi.reeder@icloud.com.

ENNETUSTEGEVUS

Ole silmapaistev!

Jälle jõuab kätte aasta kõige pimedam aeg. See annab meile taas märku, et oluline on end liikluses nähtavaks teha. 11. oktoobril algas Maanteeameti, Politsei- ja Piirivalveameti, Prike ning kindlustusseltside IF, PZU ja Seesam koostöös helkurikampaania „Olen silmapaistev!“. Kampaaniaga soovitakse inspireerida inimesi uudsete lahenduste tutvustamise kaudu leidma sobivaimat viisi, kuidas ennast pimedal ajal nähtavaks teha.

Eestlaste meelestatust helkuri vajalikkuse suhtes on üli kõrge: 2015. aasta küsitluse kohaselt on see näitaja üle 14aastase elanikkonna seas 91% ja laste puhul 99%. Tegelikult kinnitab oma rõivastele mõne enda nähtavaks tegemise vahendi 66% täiskasvanutest. Helkuri mittekanid on üldjuhul 16–34aastased, mehed, tallinnased ja igapäevased autosõitjad. Politsei- ja Piirivalveameti andmete kohaselt jättis 2015. aastal liikluses elu 24 jalakäijat, neist 16 said surma pimedal ajal. Hukkunutest vaid kolm kandsid helkurit.

Jalakäijatega toimuvad õnnetused suuresti linnakeskkonnas ning sellest tulenevalt ei saa keskenduda ainult helkuri vajalikkusele maanteel, vaid aina suurema tähelepanu all on ka asulakeskkond oma spetsiifikaga. Nagu me teame, õnnetus ei hüüa tulles – oluline on teha enda poolt kõik, et seda ära hoida. Seepärast palun tee end pimedatel hommiku- ja õhtutundidel nähtavaks! Leia selleks just endale sobivad vahendid, kuid lisaks alternatiivsetele enda nähtavaks tegemise vahenditele kasuta alati vähemalt ühte sertifitseeritud helkurit. Innovaatilisteks lahendusteks on helkuraerosool, laetavad helkurid, helkurtraksid, helkurniidiga kudumid, rõivale triigitavad helkivad kujundid, helkurkleebised ja -prossid, käsitõõhelkurid, helkurpulgad jalgratta kodaratele jne.

Kampaania oluliseks osaks on Maanteeameti ja partnerite iganädalased aktsioonid, et tõsta esile üks liikluses ohustatud sihtgrupp. Kui kampaania esimesel nädalal olid fookuses noored, siis kampaania kuuendal nädalal ehk 14.–20. novembril kingitakse igale Lõuna-Eesti haiglas sünnitanud emale helkur ning helkurkleebis lapsevankri peale kleepimiseks. Maanteeameti helkurikampaania „Olen silmapaistev!“ kestab 11. detsembrini ning selle aja jooksul toimub üheksa enda nähtavaks tegemise aktsiooni, mis kaasavad nii vastsündinuid, tudengeid, mehi, töökollektiive, tervisesportlasi kui ka eakaid.

Kerli Tallo
Maanteeamet

Soovitused:

Kanna korraka mitut eri funktsiooniga valgust peegeldavat toodet.

Vali helkur selle põhjal, kas märgistusele esitatavad nõuded on täidetud ning kas helkuri suurus on lubatu piires. Pakendil peab olema:

- toote nimetus – kui pakendil puudub nimetus „helkur“, ei pruugi olla tegemist kvaliteetse helkuriga;
- andmed tootja kohta;
- CE-vastavusmärgis tootel või selle pakendil;
- viide standardile EN 13356:2001 – see sätestab nõuded helkuri kvaliteedile. Helkuril peab olema peegeldavat pinda vähemalt 15–50 cm² ühe külje kohta. Samuti on standardis määratud helkuri reflekteeriva ala tagasipeegeldumise omadused. Eelista alati pigem suuremaid kui väiksemaid helkureid. Jälgi, et helkuri pinnal olev kiri või trükipilt ei oleks ülemäära suur ega kataks kogu helkurit;
- eestikeelne kasutusjuhend teksti või pildina.

TERVISHOID

Lauluisa koolis väärtustatakse ühtviisi nii haridust kui tervist

Võru Kreutzwaldi Koolis (VKrK) väärtustatakse ühtviisi haridust ja tervist. Need väärtused toetavad õppimist, õpetamist ja töötamist.

VKrK on liitunud erinevate võrgustike ja projektidega, et tutvustada ja edendada tervislikke eluviise. Tervist edendava töö koordineerimiseks on moodustatud kooli tervisenõukogu, kaasatud on 13 õpetajat ja kaks õpilasesinduse liiget.

2015. aasta oktoobris liitus kool tervist edendavate koolide (TEK) võrgustikuga. Selle liikumise keskseks mõtteks on koolikeskkonna kujundamine niisuguseks, et õpilastel ja töötajatel oleks meeldiv ja hea koolis õppida ja töötada.

VKrK osaleb Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna liikumislabori algatatud katseprojekti „Liikuma kutsuv kool – laste ja noorte liikumisprogrammi arendamine“, mille eesmärgiks on laste ja noorte istumisaja vähendamine ja liikumisaktiivsuse

suurendamine koolipäeva jooksul, pidades silmas ka õpilaste turvalisust.

Projekti ühe osana on korraldatud liikumisaktiivsuse uuring kooliõpilaste hulgas. Toimunud on kolm infoseminari liikumisvõimaluste suurendamise kogemuste jagamiseks. Kool sai võimaluse muretseda väikevahendeid aktiivseteks tegevusteks vahetundides. Kõikidel õpilastel oli võimalus avaldada mõtteid ja ettepanekuid, milliste vahenditega soovitakse vahetundides tegelda. Tervisenõukogu on neid ettepanekuid tutvustanud kokkuvõtlikult ka õpilaskogunemistel.

Lisaks on Võru Kreutzwaldi Kool kahel aastal liitunud Euroopa spordinädala tähistamise kampaaniaga. Eri vanuseklassidele on toimunud võistlused jalgpallis, rahvastepallis, orienteerumises, teatevõistlustes.

Eesti Olümpiakomitee ja The Coca-Cola Fondi koostöös käivitatud liikumis-

programmi „Liikumine teeb erksaks!“ kaasabil toimus maikuus sportlik-meealahutuslik kogu kooliperet hõlmav liikumispäev. Kaasatud olid nii õpilased, kooli personal, lapsevanemad kui ka kooli koostööpartnerid. Kalevipoja mängudest on saamas loodetavasti üle aasta toimuv traditsioon, kus põhiorhk on aktiivsel liikumisel. Päev, mil lapsed ei kasuta nutiseadmeid.

Peale liikumisaktiivsuse on tähelepanu pööratud ka toitumisele. Kampaania „Kõõgiljad kaalu ei kasvata“ raames on toimunud personalile kaks terviseõhtut. Lisaks on kooli sööklas plakatid, mis innustavad õpilasi sööma rohkem erinevaid kõõgilju.

4.–9. klasside õpilased (eelmisel aastal osales üheksa klassi) osalevad aktiivselt ka Tervise Arengu Instituudi korraldatud ennetusprogrammis, kus osalejad annavad kirjaliku lubaduse, et nemad tubakatooteid ei tarbi.

Tervisenõukogu tublil

eestvedamisel on koolimajas koostatud kokkuvõtte õpilaste turvalisusega seotud riskidest õppe- ja kasvatusgevuses, samuti meetmete kavandamisest nende riskide vältimiseks. Kokkuvõtte tegemisele kaasati ka õpilased, kes kaardistasid ohtlikud kohad ja ohud koolipäeva jooksul.

Paljud suured tervist edendavad ettevõtmised on saanud teoks tänu projektidele, kuid suur hulk väiksemaid, kuid olulisi sündmusi on toimunud tublide õpetajate, huvijuhi ning aktiivsete õpilaste eestvõtmisel. Sellisteks edukateks ettevõtmisteks olid ühel päeval nädalas toimunud tantsuvahetunnid, mis loodetavasti jätkuvad ka uuel õppeaastal, ning Võru linna avastusraja läbimine ja kogu koolikollektiivi aktiivse liikumise kaardistamine südamekuul aprillis.

Anu Maask,
õpetaja ja tervisenõukogu liige

Võrus oli fookuses laste ja noorte vaimne tervis

Võrumaa Rajaleidja keskus korraldas 27. septembril laste ja noorte vaimset tervist käsitleva teemapäeva „Käitumine kui tagajärg“. Päevast võttis osa 157 noortega töötavat spetsialisti ja lapsevanemat nii Võrumaalt kui mujalt Eestist.

Võru Kreutzwaldi Kooli aulas toimunud teemapäeval pöörati tähelepanu laste ja noorte vaimsele tervisele: millised on enam levinud psüühikahäired, kuidas neid ära tunda ja tähele panna ning kuidas noori nendega toimetulekul toetada.

Tartu Ülikooli Kliinikumi psühhiaatrikliiniku

arst-õppejõud Madis Parksepp andis oma ettekandes ülevaate laste ja noorte enam levinud psühhiaatrialistest haigustest ning nende avaldumisest. Põhjalikumalt käsitlemist leidsid nii aktiivsus-tähelepanuhäire kui ka autismispektri häired.

Võrumaa Rajaleidja keskuse psühholoog Tea Ausin keskendus keskuse tegevustele ning töi kaheaastasele Rajaleidja kogemusele toetudes välja olulisemad märksõnad ja HEV-lastetoetamise võimalused haridus- ja tervisealastes.

Laste ja noorukite vaimse tervise kabinetis sotsiaaltöötaja Kairi

Nool tutvustas kabineti võimalusi, rääkis erinevatest peremudelitest ning sellest, kuidas peresid lapse erivajaduse korral toetada.

Päeva lõpetas Haridus- ja Teadusministeeriumi koolivõrgu osakonna peasekspert Pille Vaiksaare ettekanne, milles tuletati meelde kaasava hariduse põhimõtteid.

Kõigist ettekannetest jäi kõlama kaks sõnumit: vaimse tervise probleemidega lapsed mitte ei käitu halvasti, vaid nad ei oska teistiti käituda; kõik lapsed ei saa õppida ühesuguse metoodika järgi, täiskasva-

nu ülesanne on leida sobivad meetodid ja vahendid. Veel rõhutati, et täiskasvanu peaks vajaduse korral abi otsima – vastutust tuleks jagada, oma mures ei pea olema ükski ei lapsevanem ega spetsialist.

Teemapäeva vajalikkust ja olulisust kinnitab osalejate positiivne tagasiside. Juba enne päeva lõppu uuriti meie spetsialistidelt korraldajalt, millal ja mis teemal järgmine teemapäev aset leiab. Kui mitte enne, siis järgmisel aastal kindlasti.

Mirjam Kolpakov,
Võrumaa Rajaleidja keskuse infospetsialist

HEATEGEVUS

Võrru saabunud Euroopa Liidu toiduabi. Pildil Kuido Nääme, vabatahtlik Tallinnast ja Aina Onno.

Võru Toidupank otsib jahedat ruumi ja odavat väikekaubikut

Võru Toidupanga tarmukas tegevus ühiskonnas vaesuse ja raiskamise vastu võitlemisel ning toidukaupade ülejääkide jagamisel abivajajatele pole vaibunud kitsastest töötingimustest hoolimata.

Praegu tuntakse eelkõige puudust köögivilja hoidmiseks sobilikust jahedast ruumist või keldrist, mis asuks Võru linnas ja kuhu pääseks autoga kergesti ligi. „Kui kellelgi on selline ruum olemas ja ta soovib selle soodsalt või suisa tasuta kasutada anda, oleme väga tänulikud,” ütleb Võru Toidupanga koordinaator Aina Onno.

Samuti vajab Võru Toidupank odavat ja kasutatud väikekaubikut, millega toidukaupu vedada.

2014. aasta mais loodud vabatahtlike organisatsiooni vahendusel jõuavad paljud toidukaubad, mis varem hävitati, sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse.

„Oleme saanud abivajajaid aidata tänu Võru Linnavalitsuse ja Võrumaa Oma-

valitsuste Liidu toetusel. Iga kuu toimuvad Elupuu kirikus heategevusmüügid, mille kaudu on samuti toetatud toidupanga tööd,” tutvustab Onno Võru Toidupanga argipäeva.

Igapäevasteks annetajateks on kauplused Rimi, Selver ja Säästumarket, samuti on regulaarselt toitu annetanud Valio, Peri kanafarm, AS Sangaste Linnas, Võrumaa talunikud jpt, kes ei soovi oma nime avaldada.

Sel aastal korraldas Võru Toidupank kolmel korral toidukogumisi Rimi ja Selveri kaupluses. Seal annetatud toitu jagati või jagatakse järgnevate kuude jooksul Võru linna ja valdade abivajajatele. „Juunikuus jagasime toidupakkidena välja Võru linnas üle 1000 kg ja valdadele 1800 kg toiduaineid,” toob Onno näite, tänades südamest kõiki annetajaid ja vabatahtlikke, kes on kampaaniates kaasa löönud.

Kevadel jagati Võrumaa abisaajatele toidupanga laost

üle 20 tonni Euroopa Liidu toiduabi, uus kogus peaks saabuma novembri alguses.

Abisaajate nimekirjad saab Võru Toidupank Sotsiaalministeeriumist ning abi jaotamine toimub koostöös

Võru sotsiaalosakonna ja valdade sotsiaaltöötajatega. Pakisaajaid teavitatakse enne telefoni teel.

Praegu saab Võrumaal toiduabi ligi 550 inimest.

Ulis Guth

Toidupank – milleks, kellele ja kuidas?

Eestis elab enam kui 200 000 inimest, kellel on raskusi endale igapäevase toidu tagamisega. Ligi 63 000 neist on lapsed, kes elavad kas absoluutses vaesuses või vaesusriskis. Samal ajal jääb iga nädal kauplustes, tootmisettevõtetes ja hulgiladudes üle kvaliteetset toitu, mida ei jõuta ära müüa.

Toidupank on loodud just selleks, et need kaks asja kokku viia: kaubandusest ja tootmisest võetakse vastu peagi realiseerimistähataja ületavad tooted, komplekteeritakse need toidukastidesse ja jagatakse seejärel sotsiaalametitist saadud nimekirjade alusel laiali enim puudust kannatavatele inimestele ja peredele.

Sellela aidatakse kaasa raiskamise vähendamisele ühiskonnas. Lühidalt öeldes viib toidupank toidu sealt, kus on ülejääk, sinna, kus on sellest puudus. Nii jagatakse kauplustelt, tootjatelt ja talunikelt saadud veel hea kvaliteediga toidukaup edasi lastega ja allpool toimetulekupiiri elavatele peredele, samuti üksikisikutele.

Toidupanga töö toetub vabatahtlikele, kes on abiks toidu kogumisel. Ladustamise, pakkimise ja väljastamise, samuti abivajajatega suhtlemisega tegelevad Võrumaal iga päev Aina Onno ja Ove Palo.

Võru Toidupank asub Võru linnas aadressil Põllu 4. Lisateave Facebookis: Võru toidupank, tel 5883 7593 või voru@toidupank.ee.

Võru Järve Kooli õuealale paigaldati rippkiik

Õppetöövälisel ajal veedavad õpilased meelsasti aega kiikudes. Liina Kersna korraldatud heategevusmüügi ostudega toetasid Võru linna kodanikud Võru Järve Koolis võimaldatavat lapsehoiuteenust. Saadud tulu ja kooli eelarvelise toetusega osteti vaba aja sisustamiseks kooli õuealale uus atraktsioon – rippkiik (pildil).

Meeleolukas õpetajate päev Võru Järve Koolis

Õpetajate päeva puhul esinesid Võru Järve Kooli õpilastele ja õpetajatele tujuküllase kontserdiga Antsla Gümnaasiumi õpilased. Järve kooli saalis toimunud kontserdile järgnesid külaliste ette valmistatud lustakad mängud kahe kooli õpilaste vahel.

NOORTE TRIBÜÜN

Võru Kreutzwaldi Kooli 5.b klassi õpilaste mõtteid headusest

Minu jaoks headus esindab lootust, armastust ja hoolivust. (Oskar Olesk)

Headus on see, kui ümbritsevad inimesed on kõikide vastu viisakad ning sõbralikud. Headus peaks meid kõiki ümbritsema nii kodus, koolis kui ka sõpradega koos olles. (Helena Ploom)

Muinasjuttudes, filmides, koomiksites võitleb headus kurjuse vastu ja enamasti saab temast jagu. Ka igapäevaelus puutume kokku nii headuse kui kurjusega. Kui näen, et mu sõpra kiusatakse, siis lähen talle appi ja teen sellega sõbrale head. Headus on ka see, kui hoolitsetakse lemmikloomade eest. (Kert Sander Eerik)

Headus on sama mis lahkus, abivalmidus ja ausus kokkupandult. Kuid mitte ainult. Tuleb tegusid teha. Headus saab alguse pisikestest asjadest, nt kellelegi „Tere!” öeldes muutub ta päev paremaks. (Reio Vissel)

Headus on heategemine, kellegi aitamine, sõprade toetamine, kellegi kaitsmine. Headus on see, kui kellelegi viga ei tee ja kui pahandust ei tee. See on ka looduse hoidmine. See on kokkuhoidmine ja jagamine. Headust ei saa kunagi olla liiga palju. (Henri Vink)

Headus on see, mis teeb inimesed õnnelikuks. Õnnelikud on inimesed, kes saavad headust tunda, aga veel õnnelikumad on need inimesed, kes ise teevad head. Headusel ei ole suurust. Mõnikord võib väga väikene asi, hea sõna, olla väga suur heategu. (Nora Peri)

Headus on sõbralikkus ja lahkus teiste vastu. Headus peitub iga inimese südames. Seda ei saa sundida. Kui oled teiste vastu hea, siis on teised ka sinu vastu head. Kuid kogu aeg ei saa ainult hea olla, vahel peab ka kurjem olema. Headus on teistest hoolimine ja aitamine. See on kõikides olemas. (Laura Emilia Jögi)

Headus on see, kui inimene ei taha ka mõtteis teistele halba. Headus on see, kui osatakse jagada. (Rasmus Heyoan Mölder)

Headus on see, kui aitad oma sõpru ja pole kellegi vastu halb. Aitad teha vanematel tööd. Headus on ka see, kui säästad loodust, ei viska prahti maha, ei rüüsta puid. Headus on nende inimeste aitamine, kellel seda vaja on. Ja üldse peab olema teiste vastu hea. (Rovan Henning)

Headus on see, kui keegi aitab teisi, ei ole kuri, on hea teiste vastu. (Aleksander Puolakainen)

Headus on see, kui teed kellelegi head, nt aitad, oled teiste vastu kena, oled sõbralik ega vägivallatse, oled õnnelik. (Emma Luht)

Headus on jagamine, hoolitsemine, hoolimine, teistega arvestamine, sõprus, armastus. (Emilia Juss)

Headus on see, kui inimene ei ole kade ja kuri. Kui inimene tahab hea olla, siis ta ei tohi kellegi peale vihane olla. Kõik inimesed peavad olema head ja sõbralikud, siis on kõikidel parem elada. (Jaana Koppel)

Headus on sõna, headus on lahkus ja rõõm. Headus on abivalmis, headus ei pea meele paha. Headus aitab sõpru ja on positiivne omadus. Headus ei vihasta ega löö. Headus teeb üllatusi ja kingitusi. Headus loobub enda soovidest, et teistele head teha. Headus on armas ja lootust toov. (Joel Kaarel Kant)

Headusest tekib hea tuju nii teistele kui ka endale. Headusel on inimeste elus väga suur roll. Headus võib olla nagu hea nakkushaigus, mis liigub head tehes inimeselt inimesele. (Jane Mustrik)

Headus on see, kui aitad kedagi, kui teed kellelegi head. Headus käib inimeste ja isegi loomadega kaasas. Mu parim sõber joonistas minust üliägeda pildi. Kui oled õnnelik, siis teed kellelegi head. Kui keegi on õnnelik, siis ta räägib sõbraliku hääletooniga. Kui näed ägedat videoklippi ja ütled tegijale kiitvaid sõnu, siis pead temast lugu, aga lugupidamine on hea. Headus on ka see, kui kellegi eest hoolitsed. (Simon Hallimäe)

Näiteks headus on see, kui teed oma kodutöö hästi korralikult ära. Headus võib ka see olla, kui ei valetata vanematele või õpetajatele. (Andreas Vanatalo)

Headus on see, kui hoolitakse ja ollakse kõigi vastu lahke. Ka annetamine on südameheadus. (Rolando Pöld)

Headus on see, kui oled teiste vastu hea ja käitud teistega viisakalt. Headus on see, kui ei ole kade ning aitad teisi. (Aleksandra Karpuhhin)

Headus on see, kui ma ei ütle teisele halvasti ja oskan kurba inimest lohutada. Headus on see, kui hoian loodust ja armastan loomi. Headus on see, kui aitan vanemaid inimesi ja armastan oma perekonda. (Nicolett-Mari Asatarjan)

Headus on see, kui saad kedagi aidata ja talle rõõmu valmistada. Vahel piisab toetavast sõnast, teinekord jälle mõnest teost. Headus võib olla seegi, kui kuulad või lihtsalt kallistad kedagi. Tähtis on, et oma sõprade ja pere jaoks alati olemas oled ning neid toetad. (Liisbeth Laiv)

KUU PILDIS

Lipu annetamise tseremoonia Võrus Vabaduse platsil

20. septembril toimus Võrus Vabaduse platsil kaitseväge 2. jalaväebrigaadi tagalapataljonile lipu annetamise tseremoonia, sellele järgnes tagalapataljoni relvastuse ja tehnika näitus.

Kaitseväge juhataja asetäitja brigaadikindral Indrek Sirel rõhutas väeosa lipu olulisust. „Lipu all teenitakse, lipu all minnakse vajaduse korral lahingusse ning lippu kaitstakse,” ütles ta tseremoonial.

Lisaks brigaadikindralile löid kaitseväge noorima üksuse lipu vardasse naela Võru Maa-valitsuse esindaja Britt Vahter, 2. jalaväebrigaadi ülem kolonel Eero Rebo, tagalapataljoni ülem major Tarmo Tameri, eelmine ülem major Argo Laanemaa, pataljoni veebel staabiveebel Andrus Gross ja töötajate esindaja Vladimir Saar.

Tseremoonial osalesid 2. jalaväebrigaadi ja Kuperjanovi jalaväepataljoni liputoimkonnad ning tagalapataljoni isikkoosseis.

Annetatud lipp on valmistatud sel aastal ega põhine ajaloolisel sümbolikal. 2. jalaväebrigaadi tagalapataljoni lipu musta ja punasega neljastatud välja keskel on tagalapataljoni sümbol – kaks ristatud hõbedast mõõka põimituna hõbedase pandlaga. 2014. aastal loodud väeüksuse põhiülesanne on väljaõpe ja tagalatoetus ning reservüksuste formeerimise ettevalmistus ja läbiviimine.

Parvlaeva Estonia hukust möödus 22 aastat

28. septembril mälestati parvlaeva Estonia katastroofis hukkunuid. Sel puhul asetasi Võru linnavalitsuse ja -volikogu esindajad (pildil) Estonia mälestusmärgi juurde pärja ning süütasid 17 mälestusküünalt.

Reisiparvlaev Estonia uppus tormisel Läänemerel 22 aastat tagasi, viies endaga merepõhja 852 inimest. Võru linn kaotas laevahukus 17 kodanikku, sealhulgas kogu Võru linna ametliku delegatsiooni eesotsas linnapea Jaak Otiga.

Võru linnavalitsejad paadis

Võru ettevõtte Nauta MV juht Mart Perli kutsus 29. septembril linnapea Anti Allase ja abilinnapea Kalev Ilvese Tamula järvele, kus lasti proovisõiduks vette järjekordne alumiiniumkerega merepaat. Nauta MV on alumiiniumpaate tootnud 12 aastat ning iga kuu valmib Rootsi turu tarbeks üks alumiiniumpaat. Oktoobri alguses toimunud ettevõtlusnädala raames oli huvilistel võimalus ettevõttes ringikäik teha ja paatide valmimist oma silmaga vaadata.

Muusikapäevale pühendatud kontsert Katariina kirikus

Muusikapäeval, 1. oktoobril toimus Võrumaal hulk muusikalisi üritusi, nende seas heategevuslik kontsert Võru Katariina kiriku toetuseks. Sel kontserdil esinesid Võru Muusikakooli õpilased, õpetajad, orkestrid ja koorid (dirigendid Jaan Randvere, Maire Nirk ja Kersti Juurma). Võru turul ja Maksimarketis astusid üles Marten Altrov klarnetil ja Johan Randvere klaveril.

Foto: Tõnis Anton

Steinway & Sons B211 ava- kontsert Võru Muusikakoolis

18. septembril Võru Muusikakooli saalis toimunud uue klaveri Steinway & Sons B211 ava-kontserdil astusid üles kooli klaveriõpilased ning külalisesinejad – pianistid Johan Randvere ja Mihkel Poll. Firma Steinway & Sons B-seeria kontsertklaver (aastast 1968), mis on tervenisti Steinway poolt restaureeritud, soetati tänu Võrumaalt pärit ettevõtjale Tõnis Leetjõe (OÜ Eesti Viljasalv) ning toodi kohale Saksamaalt. Sellega sai teoks muusikakooli rahva suur unistus mängida oma saalis klaverit, mis kõlab ja heliseb täiuslikult. Pildil musitseerib uuel klaveril Johan Randvere.

SPORT

Foto: Andrei Javnašan

Eduard Pütsepa 40. mälestusvõistlustel osales poolteistsada noormaadlejat

17. septembril Võru Spordikeskuses toimunud olümpiavõitja Eduard Pütsepa 40. mälestusvõistlustel Kreeka-Rooma maadluses ja naistemaadluses osales kokku 152 noormaadlejat. Tugeva koosseisuga turniiril oli võõrustajatest parim Marcus Luik, kes saavutas kehakaalus -38 kg kolmanda koha. Eesti noortele pakkusid konkurentsi võistkonnad Venemaalt, Leedust ja Lätist.

Võistluste avamisel (pildil) andis Võru Linnavalikogu esimees Toomas Paur üle linna kingitused võistluste algatajatele Mati Lehtmele ja Sulev Luhale ning viimased 25 aastat võistlust korraldanud Peep Lillele.

Eesti Spordimuuseumi väljapandud näitusel sai näha Eduard Pütsepa võidetud 1924. aasta OM-kulda ning teisi tema auhindu.

Mudilased orienteerumispäevakutel

Need on pisikesed spordisõbrad, kes soovivad igast spordialast ettekujutust saada ja kelle sportlikuks tulemuseks on osalemiskordade rohkus, olgu see mis tahes sari. Pildil on neil kaelas medalid kevadest sügiseni toimunud orienteerumispäevakute eest.

Nii pisikesed spordisõbrad sõltuvad siiski täiskasvanutest

– siinkohal suur aitäh teile, lapsevanemad, et olete oma mudilastele neid vahvaid hetki võimaldanud. Järgmisel etapil olete juba koos lastega rajal seiklemas, eks? See on kvaliteetaeg.

Tänu läheda koostöö ja liikumiskasvatusele kaasaaitamise eest!

Merike Õun

Võru Maleklubi ootab huvilisi

Võru Maleklubil täitus oktoobri alguses neli aastat sellest, kui saime taas alustada tegevust oma (küll üüritud) ruumides.

Teist aastat asume Võrus aadressil Oja 1 (III korrus). Meil on seal korralik raamatukogu, kust on võimalik laenata või isegi osta eesti-, vene- ja saksakeelseid mälaraamatuid.

Kõige aktiivsemad klubis käijad on praegu maleveteranid, kes igal teisipäeval kella 11–16 seal oma malelahinguid peavad.

27. novembril kell 10 on kõik oodatud Sulbi vabaajakeskuse,

kus toimub järjekordne Sulbi kiirturniir (ajakontroll 15 minutit + 5 sekundit käigule). Selle raames toimuvad Võrumaa ja Sõmerpalu valla meistrivõistlused, auhindu jagub ka parimatele veteranidele, noortele ja naistele.

Registreerimine 24. novembriks (kaasa arvatud) kajapark@gmail.com, ylarlauk@gmail.com. Telefonid 516 4797 (Kaja Parker) ja 5666 8717 (Ülar Lauk).

Kohale palume tulla veerand tundi enne turniiri algust.

Ülar Lauk,

Võru Maleklubi juhataja

Parksepa SK / Võru U14 vanuseklassi poisid. Foto: Toomas Hütt

Parksepa turniir pakkus põnevust

Septembri viimasel nädalavahetusel toimunud 25. Parksepa rahvusvahelisel korvpallturniiril jäi võõrustaja Parksepa SK / Võru küll esikohata, kuid jõudis kõigis kolmes vanuseklassis esikolmikusse.

Peakorraldaja Kalev Palo sõnul läks turniir igati korda, sest saal oli rahvast täis, kisa oli rohkem kui ennemuiste ning ka ajakava sattus selline, et mõlemad [U14] esikoha otsustanud mängud olid viimased, pakudes põnevust kuni lõpuni.

U14 poiste turniiri võitis täiseduga Balvi SK, järg-

nesid Gulbene SK, Parksepa SK / Võru ja Aluksne SK. Sama vanuseklassi tüdrukute konkurentsis esikoha pälvinud Tartu Kalevile järgnesid teisena Parksepa SK / Võru ja kolmandana

Puiga APS, neljandaks jäi Aluksne SK.

Miniklassi poiste turniiri võitis Erkmaa KK. Järgnesid Parksepa SK / Võru, Aluksne SK ja KK Ülenurme.

Turniiri parimad mängijad. U14. Poisid. Ričards Klanskis (Balvi SK). **Tüdrukud.** Kadri-Ketter Kont (Tartu Kalev). **Miniklass. Poisid.** Ralph-Marten Lauren (Erkmaa KK).

Võistkondade parimad mängijad. U14. Poisid. Andis Smuškovs (Balvi SK), Rainers Hiscins (Gulbene SK), Markus Post (Parksepa SK / Võru), Janis Stilve (Aluksne SK). **Tüdrukud.** Geiri Kuusik (Tartu Kalev), Laura Järvpõld (Parksepa SK / Võru), Rosemary Laur (Puiga APS), Sanita Locane (Aluksne SK). **Miniklass. Poisid.** Tim-Hendrik Haar (Erkmaa KK), Rasmus Runtal (Parksepa SK / Võru), Artjoms Orehovs (Aluksne SK), Siim Hendrik Saar (KK Ülenurme).

ETTEVÕTJAD JA ETTEVÕTLIKUD ERASIKUD!

Juba ongi käes aasta kõige pimedam aeg. Päevad muutuvad järjest lühemaks ning tööväline aeg jääbki ainult pimedasse.

Võru inimese lemmikkoht liikumiseks on Kubija Terviserada, kus pimedal ajal saab liikuda tööpäeviti kella 21:00-ni ning nädalavahetustel ainult loodusliku valgusega. Kuna nõudlus pikema valgustatud aja järele on suurem kui Võru Spordikeskuse eelarve, siis kutsumegi appi just Sind.

Aita, kui Sulle lähevad korda oma inimeste tervis ja teadmine, et saad sellesse oma panuse anda. Sinu toetus aitab kaasa sellele, et rajavalgustus Kubijal põleks nii töö- kui puhkepäevadel kella 22:00-ni! See on aeg, mil liikumine ja sport saavad tehtud ilma, et kannataksid töö, kool või kodu. Eelkõige võidab tervis!

Iga panus on hindamatu ja väga oodatud!

MTÜ Võrumaa Spordiliit
EE641010220248301221 (SEB)
Selgitus: "Kubija valgeks!"

Paneme koos tuled põlema ja inimeste silmad särama!

Võrumaa spordirahvas

www.voruspordikeskus.ee

VÕRU SPORDIKESKUSES ON RUUMI KÕIGILE!

Sügis on oma pimedama poolega aina rohkem peale vajumas, aga me ei heida meelt, sest meil, võrukatel, on suur mugav ja hubane spordimaja, kuhu mahub rohkelt oma tervisest hoolijaid. Vanasõnagi ütleb: häid lambaid mahub ühte lauta palju.

Võib olla jäänud mulje, et spordikeskus on vaid sportlaste, spordiklubide ja organiseeritud spordiürituste pärusmaa, tegelikult mahub siia ka täiesti tavaline tore tervisespordist lugu pidav võrukas. Saab joosta või kõndida, hüpata ja üldarendavaid harjutusi teha, sulgpalli ja lauatennist mängida, isegi poksida või oma loovuse järgi lõbusat tegevust leida, sest kõige rohkem ongi vaba ruumi just kergejõustikuareenil. Kuna hommikupoolikuti nädala sees toimuvad spordikeskuses koolide ja lasteadeade kehalise kasvatus tunnid ning pärast lõunat spordikooli ja klubide treeningud, siis on nendel aegadel on kergejõustikuareenil ruumi natuke vähem, aga õhtuti saab seal lahedalt harjutada, eriti alates kella 18.30st ning nädalavahetustel terve päeva.

Kergejõustikuareenil asuvatel sulgpalliväljakutel saab sulgpalli mängida esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti alates kella 20st ning teisipäeviti ja neljapäeviti alates kella 19st, nädalavahetustel aga kogu päeva spordikeskuse lahtiolekuaegadel. Lauatennist on võimalik mängida igal tööpäeval alates kella 19st ja nädalavahetustel terve päeva. Vabade kohtade olemasolul saab liituda ka spetsialisti juhendatavate treeningutega. Sisetennist saab mängida teisipäevast reedeni alates kella 20.30st ja nädalavahetustel vabadel aegadel. Kuna soovijaid on palju, siis on soovitatav broneerida väljak kas kodulehe kaudu või klienditeenindajale helistades.

Jõusaal on avatud terve päeva, v.a teisipäeval ja neljapäeval kella 18–19, kui seal toimuvad peamiselt naistele mõeldud ringtreeningud. Jõusaali kasutajad saavad joosta ka areenil ja kui jõusaali ei soovi minna, siis võib kergejõustikuareeni jõunurgas ka oma harjutused kangide ja masinatega ära teha.

Kui värav on lahti, võib staadionilegi jooksmas minna igaüks. Kui riietusruume ei taha kasutada, siis on see lausa tasuta.

Ja kui olla julge, võib küsida abi ja juhendust treeneritelt, kes enamasti lahkesti efektiivsema sportimise kohta oma teadmisi ja nippe jagavad.

Just nii palju ruumi ongi Võru Spordikeskuses ning seda saab ära kasutada igaüks! Tule ja tutvu!

www.voruspordikeskus.ee

Üldse pole välistatud liitumine spordikeskuses pakutavate aeroobikatundidega, küll tuleb jälgida vabade kohtade olemasolu ja siis kiiresti otsustada, sest tunnid on väga populaarsed ja kahjuks piirab nende juurdeldisamist ruumipuudus.

Treeningute toimumise aegade ja stiilidega saab tutvuda spordikeskuse kodulehel või küsida infot klienditeenindajalt. Interneti teel omale koht broneerimiseks peab ennast spordikeskuse kliendiks vormistama. Võimalik on ka treeningupäeval kohale tulla ja kui on vabu kohti, osta pileti ühele treeningule.

Muide, isegi pallisaalis on võimalik ühekordse pileti eest palli mängida, kas oma sõpruskonnaga või ka üksinda, näiteks reede õhtuti või nädalavahetustel, kui ei toimu kindlaid treeninguid ega võistlusi.

Seinaronimine – kui näed treeninguid, astu ligi ja küsi, kas saad liituda ning lae all ärakäimist proovida. Seinal ronimine ongi lubatud ainult teisipäeviti ja neljapäeviti treeninguaegadel või siis kokkuleppel instruktoriga Hillar Irvesega, sest ronida saab vaid spetsialisti järelevalve all.

Püüame hoida meie veebi- ja sotsiaalmeedia keskkondades vabade harjutusaegade kohta operatiivsemat infot, kui seda siiani teinud oleme.

Nii et kui igavus kiusama hakkab ja õues on külm, pime ja kõle ehk siis halb suusailm, siis tuleb ehk igal võrukast tugitoolisoojendajal meelde: ah, aga meil on ju spordikeskus, kuhu minna ja sportlikult aega veeta!

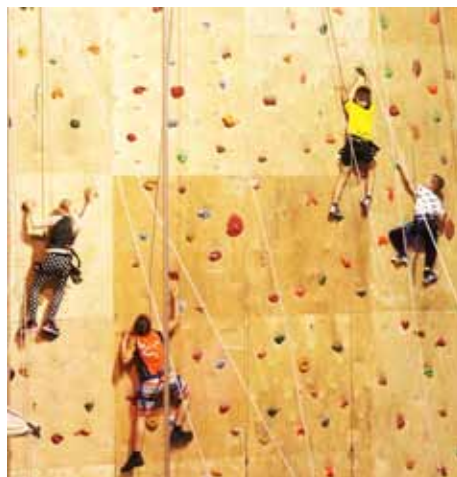
Mis muud kui pere või sõbrad, kotiga spordi- riided, puhtad tossud ja minek-tulek!

Kanginurgas saab toimetada tavalise areenipääsmega, nutikam saab tehtud seal kõik mis jõusaaliski!

Lauatennist mängimiseks tuleb broneerida aeg.

Seinaronimist aitab proovida Ekstreempark.

Sulgpalli mängimiseks on 2 väljakut, samuti eeldab aja broneerimist!

Võru Gümnaasium jätkab mitmekesisuse lainel

Sügis on tasapisi võimust võtnud ning uus õppeaastagi Võru Gümnaasiumis jõudsalt edenenud. Jätkame eelmisel aastal alustatud ning pakume ka sel õppeaastal mitmekesiseid võimalusi õppida ning enast arendada.

Valikaineid oli õpilastel võimalik valida endiselt ligi 50 eripalgelise kursuse seast. Eelmise õppeaasta koostööpartneritele (Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Võru Instituut, Kuperjanovi jala-väepataljon, Võrumaa Kutsehariduskeskus, kohalikud ettevõtjad) on lisandunud uusi tulijaid, nt Psühhobuss, Erasmus+ programm. Ka on täienenud valikkursuste nimekiri: uute kursustena võib leida sellised ained nagu psühholoogia, linna-ökoloogia, roboteetika, „Digitaalne kunst“, „Meedia info analüüs ja hindamine“, „Kas aju juhib meid või meie juhime aju?“, jätku on saanud kursus „Rahanduslik kirjaoskus“.

Eelmisel aastal väga menud muusikakursused on täidetud uue sisuga: oodata on kontserdikavu filmimuusikast, 1960–70ndate popmuusikast ja kevadel peaks kultuurimaja Kannel lavalaudadele jõudma juba teine muusikal. Kontserdi-tegevus sai hoo sisse juba 2. septembril, kui kooli sise-õuel astusid üles segakoor, ansamblid, solistid, vilistlased ja meeleolukate tant-odega rahvatantsurühm Hopser. Segakoor ja rahvatantsurühm valmistuvad ka järgmisel aastal toimuvaks noorte laulu- ja tantsupeoks.

Suunapõhiste õppekäikude päeva hea kogemus – õpilased klassiti majast ära Vargamäel Tammsaare mail, kultuuri- ja kirjan-dusretkel Kanepi kihelkon-nas, TÜ loodusemuuseumis, TÜ ajaloomuuseumis ja Toomemäe retkel, TÜ

kunstimuuseumis, Tartu ob-servatooriumis Tõraveres, Jäaja keskuses, Süvahavval – annab põhjust planeerida samasugust päeva ka keva-desse.

Loodusainete õpetajate eestvõttel toimuvad Võru Gümnaasiumis kogu õppe-aasta jooksul TÜ teaduskoo-li koordineeritavad keemia ja bioloogia õpikojad, mil-les on võimalik kaasa lüüa ka maakonna teiste koolide õpilastel. Ligi 15 õpilast osa-leb TÜ teaduskooli pakuta-vatel veebipõhistel kursustel ja viis õpilast Eesti Maaüli-kooli looduskooli kursustel. Õpilaste ette on külalistena oodata arste, teadlasi, ma-jandusinimesi, ettevõtjaid, kirjanikke, muusikuid, ke-vadise karjäärpäeva raames ka Eesti kutse- ja kõrgkoo-li-de esindajaid. Jätkame koos-tööd Eesti Teaduste Akadee-miaga.

Õpilasfirmade projekti „Innovation Cluster for Ent-repreneurship“ käigus saa-vad 11. klasside 53 õpilast praktilise ettevõtluskoge-muse. Nad alustavad lähiajal ideelaboriga, kus hakkavad

arendama oma perspektiivi-kaid äriideid. Koolielus roh-kem kaasa rääkida soovivad õpilased on koondunud õpi-lasesindusse MÕIS (Mõistli-ke Õpilaste Iseseisev Selts), mis on praeguseks saanud endale ka uue liidri.

Võru Gümnaasiumi õpetajate algatusel toimub 25. novembril reaal- ja loo-dusteaduste päev Quantum, mis on mõeldud Võru, Val-ga ja Põlva riigigümnaasiu-mi õpilastele, kes huvituvad tõsiselt reaal- ja loodustea-dustest. Teaduspäevaga seo-tud reaal- ja loodusainete õpetajad vahetavad omava-hel kogemusi ning otsivad koostöövõimalusi reaal- ja loodusteadusi propageeri-da. Õpilased on kutsutud lahendama erinevaid üles-andeid matemaatikas, füü-sikas, keemias ja bioloogias ning kaardi abil Võru linnas orienteeruma. Loodetavasti kujuneb Quantumist Kagu-Eesti riigigümnaasiumide traditsiooniline üritus.

Kogu õppeaasta on või-malik õpilastel end proovile panna koolisestest loodus-ainete ja spordi- ning kauni-

te kunstide viktoriinides, hu-manitaarainete loovuskuu ettevõtmistes, õpilasürituste korraldamises ning palju-des huviringides: draama-ring, võrkpalliring, rahva-tants, segakoor, koolileht, animeklubi, „Mõtlevate sõr-me-de ateljee“, viimaste eest seisavad hea õpilased ise. „Mõtlevate sõrmede ateljee“ liikmed joonistasid hiljuti ühistööna kooli parklasse mandala, budistlikust kul-tuurist pärineva geomeet-rilise kujundi, mis kujutab universumit ning selle har-mooniat. Ühistöise tõlgendusega liitusid ja sellesse andsid oma panuse ka kooli direktor, õppejuht, keemia-ja geograafiaõpetaja.

Tegevusi ja toimetamisi peaks jätkuma kõigile soovi-jatele. Loodame, et õppimi-se ja enese arendamise vaim, mida meie puhul viimasel ajal väga esile tuuakse, hõl-jub endiselt meie kohal, toe-tades ja ühendades.

**Anneli Hindrikson,
Võru Gümnaasiumi
õppejuht**

1 NÕUANNE

Teisel ringil targaks Võrumaal

Täiskasvanuharidusele on viimastel aastatel suur tähele-panu osaks saanud. Võru Täiskasvanute Gümnaasiumis (VTG) on käsil kaheaastane projekt „Teisel ringil targaks Võrumaal“. Projekt on mõeldud madala haridustasemega täiskasvanute õppesse tagasitoomiseks, et nende konkurentsivõime tööturul kasvaks. Projekti rahastavad Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik eesmärgiga täiskasvanuhari-dust edendada ja õppimisvõimalusi avardada.

Projekti käigus püüame murda müüdid, et õppimine on vaid noorte asi ja peab tingimata toimuma teatud tun-dide jooksul kooliseinte vahel. Nii see enam pole. Inimene on õppimisvõimeline kogu elu, see sõltub vaid tema soo-vist ja motivatsioonist.

Teiselt poolt vabab õppija tuge ja mõistvat suhtumist õpetajatelt, kes kogu õppetegevust organiseerivad. Võru Täiskasvanute Gümnaasiumis ongi valmimas osaline e-õppesüsteem, mis tagab kaugemal tööl käivatele ini-mestele paremad võimalused õppes osaleda. Juba va-rasematel aastatel on võimaldatud näiteks välisriikides töötavatel õppijatel või lapsepuhkusel olevatel noortel emadel teatud koduülesandeid interneti ja meili teel õpe-tajatele vahendada. Nüüd, kui selleks luuakse spetsiaalne keskkond, peaks see õppetööd oluliselt lihtsustama ja õpingud suuremale hulgal inimestele kättesaadavamaks muutma.

Võru Täiskasvanute Gümnaasiumi ja siin õppimist on paljud vilistlased hea sõnaga meenutanud. Üldine tä-helepanek on see, et õppida suudavad igas eas inimesed, kohusetundlikumad on pigem keskealised. Noored, kes on mingil põhjusel põhikoolis või gümnaasiumis oma õppetöö enne diplomi kättesaamist katkestanud, tulevad täiskasvanute gümnaasiumi lootuses lihtsamalt läbi saada või tihti ka ema-isa survel, mitte enda algatusel. Sel juhul võib kuluda aega motivatsiooni leidmisele.

Projekti raames on plaanis mõlemal poolaastal kaks õppe- või kultuurireise, seni on kool neid suutnud paku-da aastast ühe. Lõuna-Eesti eri nurkades elavatel inimestel pole väga lihtne sõita Tallinna või Tartusse teatrisse või kultuurireisile, sest puudub transport või raha ja ka info, mida ja kus tasub oma silmaringi laiendamiseks vaadata. Võru Täiskasvanute Gümnaasiumil on nüüd olemas raha-lised vahendid, mis võimaldavad pakkuda nelja õppekäi-ku või reisi aastas oma õpilastele tasuta.

Projekti „Teisel ringil targaks Võrumaal“ kohaselt on võimalik pakkuda abi neile õppuritele, kes on kauem kui viis aastat koolitööst eemal olnud. Tihti võib inimene küll tajuda, et on vaja põhikool, gümnaasium lõpetada, kuid pole julgust õppima tulla. Kardetakse, et ei saada hakkama, et õpisisu on tundmatuseni muutunud, kaheldakse oma digipädevustes, kardetakse näida rumal. Sel aastal on kõikidel soovijatel võimalus saada tasanduskursusi mis tahes kooliprogrammis olevas õppeaines. Lisaks on võima-lus, et kui mingis piirkonnas, mis asub kaugemal kui Võru linn, on õppijaid kümnekond, saab õpetaja nende juurde sõita, mitte vastupidi.

Kavas on luua koolis lastehoiuvõimalus. Selleks sisus-tatakse mööbli ja mänguasjadega lastehoiunurk, kuhu õp-pijad saavad oma väikelapsed mängima jätta. Lastel hoia-vad kordamööda silma peal lapsevanemad ise ning abi saavad pakkuda ka õpetajad, kel parajasti vaba tund. See teenus ei saa muidugi kujuneda massiliseks, aga on abiks, kui lapsevanemal mõnikord muud võimalust pole ja tal on vaja koolis asju ajada.

Hea uudis on see, et nüüdseks on ka täiskasvanute gümnaasiumides võimalik rakendada VÕTA-meetodit. See tähendab varasema töö ja õpivõime arvestamist. Seda on siiani kasutanud ülikoolid ja kutsehariduskeskused, nüüd siis kasutavad ka täiskasvanute gümnaasiumid. See lihtsustab taas nende õppijate kooliskäimist, kel on ole-mas mingid konkreetsed töökogemused ja praktika, mida saab ümber arvestada ainepunktideks või näiteks prakti-lise uurimistöö arvestuseks, mis tuleb igal XI klassi õpila-sel sooritada. Kui õppija tegutseb õppetöö kõrvalt mingil konkreetsel erialal ja on omandanud seal praktilised os-kused kas võõrkeeltes (klienditeenindaja välisriikides), matemaatikas (ehitaja, autoremondiluksepp), keemias (puhastusteenindaja) vms, siis on vastavalt tema oskuse-le võimalik teda hinnata kursusehindaga ja ta ei pea selle aine peale enam aega kulutama, vaid saab keskenduda sel-lele, milles on vaja midagi uut omandada.

Täiskasvanuharidus on saanud nüüdseks uue sisu ja on muutunud atraktiivseks järjest suuremale hulgal ini-mestest. Praegu on käes aeg, kui endale teadvustatakse hariduse vajalikkust. Gümnaasiumidiplom avab tööturul palju suuremad võimalused, kui varem ette kujutati.

Pille Kulberg,

VTG eesti keele, kirjanduse ja kunstõpetuse õpetaja

Võru linn tänas õpetajaid

Võru Linnavalitsus kuulutas 5. oktoobril Kandles toimu-nud Võru linna õpetajate pi-dulikul vastuvõtul välja 2016. aasta õpetajad.

„Aastate õpetaja 2016“ tunnustuse pälvis Võru Spor-dikooli meistertreener Aksel Saal, aasta õpetajad on lasteaia Päkapiikk õppealajuhataja Anita Punamäe, Võru Güm-naasiumi ajaloo- ja ühiskon-naõpetuse õpetaja Kaja Kenk ning lasteaia Okasroosike õpetaja Maret Melts. Tiitli „Aasta noor õpetaja 2016“ pälvis lasteaia Okasroosike õpetaja Maris Kirss.

Tunnustuse saajatele and-sid linnavolikogu esimees Toomas Paur ja linnapea Anti Allas üle reisibüroo 600euro-se kinkekaardi ning kunst-nik Eino Mäelti valmistatud klaasist raamatukujulise meene. Autasustamisele järgnesid Jäääre kontsert ning pidulik vastuvõtt.

Tunnustuse saanud ja neid tunnustanud ühispildil: (vasakult) Kaja Kenk, Aksel Saal, Toomas Paur, Anti Allas, Maris Kirss, Anita Punamäe ja Maret Melts.

Keelelaagrist osavõtjad koos joonistamas ja kirjutamas.

Keeleõpe laulu ja mänguga

Pole saladus, et lauldes jäävad võõrkeelsed sõnad palju paremini meelde kui lihtsalt tuupides. Seda arvestades korraldasid maakonna saksa keele ja muusikaõpetajad saksa keelt õppivatele õpilastele keelelaagri. Laager toimus 22.–23. septembril Sulbi külas Roosu talus.

Osales 24 7. klassi õpilast Võru Kesklinna ja Võru Kreutzwaldi koolist ning Antsla ja Vastseliina gümnaasiumist. Eesmärk oli õppida saksa keelt muusika, laulude ja mängude kaudu.

Tänavuse laagri tõmbenumbriks olid Austria külalisõpetajad Isabelle Lipp ja Melanie Knoll, kes töötasid kaks nädalat Võru Kesklinna Koolis ja Antsla Gümnaasiumis, õpetades seal saksa keelt. Austria õpetajate sisustada oli laagri teise päeva ennelõuna, kui meie õpilastega mängiti uudseid ja kaasahaaravaid keelemänge.

Kanuumatk Võhandul

Keeleõpet toetas vaimu virgutav kanuumatk Võhandu jõel. Pärast põhjalikku

ohutusreeglitega tutvumist sai igaüks selga päästevesti ning sõit võis alata. Lapsed sõudsid Roosu talu peremehe valvsa pilgu all käänulist ning mõneti kiirevoolulist jõge mööda sihtkoha poole. Nii mõnigi paatkond tegi läbi supluse sügisese karges jõevees. Õnneks ootasid matkalisi Roosu talus soe tuba, kuum tee ja maitsev õhtusöök.

Saksa keele õpetajate ja osalenud õpilaste arvates oli laager tore vaheldus koolitundidele. Nii mõnigi laps õppis eneselegi märkamatuks selgeks uue saksakeelse sõna või lause. Paljudele õpilastele oli see esmakordne kohtumine saksa keelt emakeelena kõneleva inimesega.

Kaks arendavat ja toredate laagripäeva said teoks tänu lastevanemate mõistvale suhtumisele ja abile, lahkele Roosu talu pererahvale ning Võrumaa Omavalitsuste Liidule. Tänu sõnad kuuluvad ka muusikaõpetajate aineühendusele ning muusikaõpetajatele, kes aitasid kaasa laagri igakülgsel õnnestumisele.

Eva Aader ja Evi Niilits, saksa keele õpetajad

VAHETUD MULJED

Võru Kreutzwaldi Kooli õpilaste muljeid:

Marie: Laagris oli väga tore ja lõbus. Oleksin kahetsenud, kui ma poleks läinud. Mängisime erinevaid mänge, naerda sai palju. Meie grupp valmistas hästi värvilise ja kirju plakati. Seda laagrit ja lähedaid inimesi ma ei unusta.

Elena: Laagris oli väga lahe. Kõige vingem oli kanuumatk, kus me ühel korral isegi kanuuga ümber läksime. Oli ilus ja päike paistis. Ümberringi oli mets. Ja mina nägin kaks korda jäälindu. Nii äge!

Devin: Mulle meeldis väga kanuumatk, see oli põnev ja sain uusi kogemusi. Mulle meeldisid ka mängud, kuigi olin väsinud. Seal olid lähedad sõbrad ja õpetajad. Laagris sai palju nalja.

Emma J: Mulle meeldis see maja, kus me ööbisime, ja meeldisid ka Austria õpetajate korraldatud mängud. Minu arvates oli tore, et unest äratas üles õpetaja Eva hommikuvõimlemine. See oli lihtne, aga uni kadus ja olin kohe erksam. Plakatite tegemine oli huvitav. Ma olin üllatunud, et saan juba saksa keelest midagi aru. Kuigi ma ise kanuumatkast osa ei võtnud, oli kanuusõitjad lahe vaadata. Mul tekkis ka külmatunne, kui vette kukkunud ja märgi matkalisi vaatasin.

Deili: Sain laagrist paar uut sõpra. Omandasin saksa keelseid mänge mängides palju uusi sõnu ning õppisin ka saksa keeles suhtlema. Kanuusõit oli mulle uudne kogemus, see arendas koostööoskust ja usaldust. Laager oli mõnus vaheldus tavalistele koolipäevadele. Soovitan soojalt osaleda!

„Teadlaste öö” festival Võrus

Võru Kreutzwaldi Kool võttis osa Baltikumi suurimast teadusfestivalist „Teadlaste öö 2016”. Juba 11. korda septembri viimasel nädalal, sel aastal 26.–30. septembrini toimunud teadusfestivali teemaks olid teadus ja ulme.

Kogu nädal toimusid koolis loodusainete tundides teaduskeskuse Ahhaa kooliprogrammi „TeadusBOOST ja punaseks” käed-külge-õpi-toad. Õpilased meisterdasid laavalampe ja vulkaane, uurisid võimalusi salakirju kirjutada, eraldasid DNAd nii loomsest kui taimsest rakust. Teised ja neljandad klassid käisid Tartus Lõunakeskuses Ahhaa töötubades.

9.c klass valmistas bioloogiaõpetaja Merit Kundi juhendusel ette teadustutvustavad demonstratsioonkatsed, millega esineti nii õpetajatele kui ka esimeste klasside õpilastele. Menükaks kujunes kolmandate klasside 3D-prillide valmistamise töötuba, mis lõppes 3D-piltide näituse ja 3D-kino külastusega. Lahked prillide valmistajad jätsid

Kolmandate klasside lapsed läbi 3D-prillide seebimulle püüdmast. Foto: Evi Tarro

omavalmistatud 3D-prillide näituse juurde. Nii said näitusest osa kaasõpilasedki.

„Teadlaste öö” festivalil osalesid Võrumaalt veel Parksepa Keskool, Meremäe ja Kääpa kool. 3D-piltide näitusest Kreutzwaldi kooli peeglisaalis said osa ka linna teiste koolide õpilased.

Tänu kolmandate klasside valmistatud 3D-prillide lanamise võimalusele külastasid näitust Võru Järve Kooli õpilased ja õpetajad, Võru Kesklinna Kooli 3., 4. ja 5. klassid ning Sinilille rühma lapsed lasteaiast Punamütsike. Näitus Kreutzwaldi kooli peeglisaalis jääb avatuks aas-

ta lõpuni. Külastusaja saab kokku leppida, kirjutades evitar@hotmail.ee.

„Teadlaste öö” festivali eesmärk on näidata, et teadus ümbritseb meid kõikjal.

Evi Tarro, „Teadlaste öö 2016” koordinaator Võru Kreutzwaldi Koolis

Võru Kesklinna Kooli olümpiamängude lõputseremoonia.

Suveolümpiamängud Võru Kesklinna Koolis

Võru Kesklinna Kooli olümpiamängude traditsiooni alustasime taliolümpiamängudega kaks aastat tagasi märtsis. Sel sügisel jätkasime esimeste suvemängudega.

Avatseremoonia toimus 14. septembri õhtul. Kogu koolipere kogunes Võru Spordikeskuse juurde, kust algas rongkäik läbi linna. Nagu õigetest olümpiamängudel, kanti ka meil kõige ees kooli lippu, järgnesid olümpialipp ja -tuli. Nende taga tulid olümpiakomitee ning 19 Euroopa riiki. Kooliõuel tervitas olümpialasi Võru abilinnapea Sixten Sild, kanti ette kultuuriprogramm ning kõlasid sportlaste ja kohtunike vanded. Olümpialipu heiskas Kevin Pedras 9.a klassist, olümpiatule süütas

Marite Mäesaar 8.a klassist. Mõlemad on silmapaistvad sportlased. Meeleolu oli pidulik ja ülev. Seejärel võis olümpiakomitee president Kaare Lill Võru Kesklinna Kooli I suveolümpiamängud avatuks kuulutada. Kogu tseremoonia oli uhke ja tekitas tõelise olümpiaameleolu.

Järgmisel päeval, 15. septembril toimusid olümpiaüvõistlused Võru Spordikeskuse staadionil. Ilm oli päikseline ja mõnus. Päev algas 19 riigi pineva teatevõistlusega. Iga riigi lipu alla olid koondunud õpilased 2.–9. klassini. Vaid 1. klasside lapsed võistlesid omavahel. Pärast teatevõistlust järgnesid huvitavad, lausa mõistatuslikud alad: „Aita sõpra!”, „Jäätmekäitlus”, „Võitlus tuu-

leveskitega”, „Seiklus SPA-s”, „Pimesikk”, „Rividrill”, „UFO”, „Võistlus gravitatsiooniga” ja „Karksi-Nuia”. Kõiki alasid võeti väga tõsiselt, pingutati ja elati kaasvõistlejatele kaasa, samas saatsid iga võistlust heatahtlik nali ja naer. Võistlejaid ja kohtunikke ergutas igati mängude maskott Kihvik.

Lõputseremoonial 16. septembril pidi iga riik ette kandma 30sekundilise ergutuskava, mis oli valminud eelmisel päeval spordiprogrammi raames. Kõik riigid said auhinnaks märgid VKK olümpiamängude logoga. Täna mängude logo ja maskoti kavandite autoreid, kelleks on Emeli Tõnts 6.b klassist ja Netty Künnerpää 7.a klassist.

Tulemusi hoiti kuni viimase hetkeni salajas. Ootusärevus ja elevus kasvas iga järgmise koha väljahõikamisega. Lõpuks olid ka võitjad selged. Kolmanda koha sai Taani, teise koha korraldajamaa Eesti ja esimese Soome. Kokkuvõttes olid võitjad kõik, kuna niisugune suurüritus mõjub kogu kooliperele meeliülendavalt ning ühtsustunnet loovalt.

Täname kõiki sponsoreid ja toetajaid! Kohtumiseni kooli II taliolümpiamängudel aastal 2018!

Organiseerimiskomitee nimel Terje Piirmann ja Margus Soome, VKK kehalise kasvatuse õpetajad

LASTEAIALOOD

Tujuküllane mihklilaat lasteaias Sõleke

Üle aasade sügis astus.
Roostes võti tal rinnataskus.
Suve ukseid ta keeras lukku...

Lasteaia Sõleke traditsiooniline septembrilõpu mihklilaat toimus tänava looduslähedases Jussikese lasteaias.

Maali tuli linnast ja Miili tuli maalt. Maali lapselaps oli õhinal kuulutanud, et tema käib nüüd „uues“ lasteaias... ja uudishimulik Miili ei suutnud vastu panna. Kui laad, siis laad! Nii tuligi Miili koos lehmaga Jussikesse laadale. Linna-rahvas imetles Miili musta-valgekirjut lehma ja lapsed uurisid, kas lehmake ka pannkooke armastab.

Hõrgutav pannkoogilõhn levis üle laadaplatsi: lasteaija hoolekogu eestvõtmisel valmisid pannkoogid, mida lapsed sooja tee ja maasikamoosiga meelsasti söid.

Laadast tuli osa saama ka Elektrijänes, kaasas täisvarustuses elektrik ja Elektrilevi lõuna piirkonna juht Aare Eiche. Nad õpetasid lapsi elektriohte märkama, neid vältima ja jagasid vanematele elektriohutussuovitusi. Innuga mängisid lapsed kaasa elektronide püüdmist.

Rühmade lookas müügilauad pakkusid palju põnevaid sügisande: seeni, marju, pirukaid, kooke, hoidiseid, mett, puuvilju jm. Lapsed vaimustusid müügihitist „põrsas kotis“.

Oma oskusi näitas koer Felicity,

„Kas ta piima ka annab?“ uurib Maali umbusklikult. Foto: Merite Raju

kuulates perenaise Birgiti suunavaid käsklusi.

Heategevuslikus õnneloosis proovisid kätt peaaegu kõik laadakülalised, sest iga loos võitis ja kes meist ei tahaks võita! Õnneloosi toetas Europe Directi Võru teabekeskus.

Muinasjutuvestja Helle Laan-

pere Võrumaa Keskraamatukogu lasteosakonnast jutustas raamatunurgas kaasahaaravalt printsidest, printsessidest, lohedest ja kutsus lapsi koos emade-isadega külla lasteraamatukokku. Muinasjuttude võlumaailm pani lapsed jäagitud kuulama ja koos tegelasi meisterdama.

Koogimeistri täidetud õnnelahvlitest sai mõnusa maitseelamuse ja imekiirelt kadusid need laadaliste korvidesse.

Puutöökojast kostis kopsimist laada lõpuni. Poisid meisterdasid autosid ja muid huvitavaid sõiduvahendeid.

Aianurgas paelus pilku suur

ahjuga sõjaväetelk Kaitseliidu Võrumaa malevast. Poisid uudistasid seda elavalt arutledes ja õpetaja Sigrid tegi soovijatele ehtsat sõduri näomaalingut.

Keskkonnainfot jagas Põlva-Valga-Võru regiooni veespetsialist Kairit Kriis.

Laadafotograaf Merite Raju jäädvustas laadalisi ja laadamelu.

Esimest korda oli avatud lasteasjade turg „Lapselt lapsele“, kuhu olid oodatud kõik lapsed, kellel huvi tänapäeva ärimaailmas kätt proovida. Sinna jätkus nii müüjaid kui ostjaid.

Keegi ei lahkunud laadalt tühjadena kätega.

Laadamelus lendas aeg kiiresti ja Miili asuski lehmaga koduteele, rahulikku külakesse Läti piiri ääres, lootusega hinges järgmisel mihklipäeval juba „tõeliselt uut“ lasteaeda näha.

Tänu sõnad laada korraldusmeeskonnale ja lastevanematele!

Täname lasteaija hoolekogu: Lily Parve, Merite Rajut, Egne Kürsat.

Täname Võrumaa lasteraamatukogu, Keskkonnaameti veespetsialisti, Elektrijäne ja Elektrilevi töötajaid, Europe Directi Võru teabekeskust, Kaitseliidu Võrumaa malevat, Birgitit koos koer Felicityga, Koogimeistrit ja kõiki laadakülalisi!

Maia Päevalill,
lasteaija Sõleke õpetaja

Pärimuspühapäevad mudilastega peredele

MTÜ Võru Folkloorifestival kutsub mudilastega peresid pärimuspühapäevale lastega koos mängima ja tantsima. Oktoobrist detsembrini saame iga kuu ühel pühapäeval kokku Pääpiku lasteaias.

Igal kokkusaamisel õpime lihtsaid pärimustantse, rahvalikke laulumänge ning valmistame käsitöösemeid. Pärimuspühapäeval osalejad saavad kaasa õpitud tantsude ja laulumängudega helikandja.

Esimene pärimuspühapäev toimub 30. oktoobril kell 11 Võru lasteaias Pääpikk (Vabaduse 15 a). Laulumänge, tantse õpetab Katrin Soon, käsitöö valmistamist juhendab Marika Sepp.

Registreerumine pärimuspühapäevale kodulehel www.vorufolkloor.ee (vt pärimuspühapäev).

Üritus on tasuta. Pärimuspühapäevade korraldamist toetab kohaliku omavalduse programm.

MTÜ Võru Folkloorifestival

*Muinasjutumaa
koolitused lapsevanematele*

Võru Okasroosikese lasteaija saalis toimub

- teisipäeval, 1. novembril kell 17–19 lastevanemate ja laste töötuba

„MASKIDE MEISTERDAMINE“

Meisterdame erinevaid maske.

Juhendaja: Egel Talv

- teisipäeval, 22. novembril kell 17.15 lastevanemate koolitus

„JONN JA ENESEKEHTESTAMINE“

- Kuidas mõista jonn ja agressivsust ning kuidas nendega toime tulla?

- Kuidas end kehtestada nii, et lapsed reegleid järgiksid?

- Miks preemiad ei tööta?

Lühiloengu kestus 1,5 tundi.

Lektor: Gordoni perekooli koolitaja Anti Einpaul

Lapsed saab koolituse ajaks jätta Okasroosikese lasteaija valverühma.

SIEMENISTERIUM

KÜSK Kodanikuühiskonna sihtkapital

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

EAKATE TEGEMISI

Astra pidas oma 20. sünnipäeva

6. oktoobril kogunesid eakad koolmeistrid Kandlesses, et koos tähistada Võrumaa eakate õpetajate seltsi Astra 20. sünnipäeva ja õpetajate päeva. Üritusel tähti koostööpartnerid ja seltsi liikmeid, tervituskontserdiga (pildil) esines Voldemar Kuslap. 20. tegevusaasta puhul andis selts välja ka Võrumaa eakate koolmeistrite meenutuste raamatu „Tarkusepuu“.

Kandles tähistati eakate päeva

Laupäeval, 1. oktoobril toimus Võru kultuurimajas Kannel Võru linna ning Võru ja Haanja valla eakate ühine pidu „Elule aastaid, aastaile elu“.

Aktiivseid väärikas eas inimesi tervitasid Võru Linnavalikogu esimees Toomas Paur ja linnapea Anti Allas, Võru vallavanem Georg Ruuda ning Haanja vallavanem Juri Gotmans.

Pärast tervitust rääkis Tallinna Tehnikaülikooli professor Raivo Vokk tasakaalustatud toitumisest ning seejärel astusid lavale Sirje ja Rein Kurg.

RAAMATUTUTVUSTUS

Eveline von Maydell. Mustvalge maailm

2014. aastal ilmus Eesti Kunstimuseumi ja Eesti Rahvusarhiivi uurijate koostöös raamat baltisaksa aadlidamist Eveline von Maydellist ja tema „mustvalgest maailmast”, milles tekst eesti, vene ja inglise keeles. Raamat on illustreeritud paljude kordumatute käärilõigetega.

29. märtsil 2014. aastal avati Kadrioru Kunstimuseumis näitus „Evelin von Maydell. Mustvalge maailm”: poole aasta jooksul sai mitmes saalis nautida imelisi väljapanekuid kunstniku siluetikunstist. Imetletav, kuidas paberist on kääridega välja lõigatud filigraansed kujutised: kassi saba iga karv, daami pitsiline sall ja palju muud. Neid vaadates tundub, nagu nad oleksid elus, liikuvad...

„Evelin von Maydelli siluetid on küll mustvalged, aga kujutavad ometi tema kaas-aegset maailma kogu selle värviaspektis,” sõnas näituse avamisel kuraator Juta Kivimäe.

Käärilõige ja siluetikunst jõudsid Euroopasse juba 17.

sajandil Kagu-Aasiast ja neid on Euroopas viljeldud mitu sajandit.

Üks viimaseid ning edukamaid käärilõike viljelejaid oli Evelin von Maydell. Kunstnik Eveline Adelheid von Maydell sündis 19. mail 1890. aastal Teheranis, kasvatas Beirutis ja elas nii Eestis, Poolas, Saksamaal kui ka Ameerika Ühendriikides. Filigraanse siluetikunstniku loominguline kõrgaeg jääb kahe maailmasõja vahelisse perioodi, seega möödunud sajandi 20–40ndatesse aastatesse, mil ta töötas nii Saksamaal, Eestis kui ka Ameerika Ühendriikides.

Erilist huvi hakati tema käärilõigete vastu ilmutama aga 20. sajandi lõpuperioodil Eestis ja Saksamaal. 1992. aastal korraldas Eesti Kunstimuseum Kristjan Raua majamuseumis näituse käärilõigetest ja sama aasta sügisel korraldati Evelin von Maydelli näitus ka Saksamaal, kus eksponeeriti proua Annelore Taube erakogusse kuuluvaid teoseid ja kunstniku eluloolisi materjale.

Filigraanselt lõigatud vari-pildid kujutavad tuntud kirjanikke (Thomas Mann, Carl Hauptmann), poliitikuid (Theodore Roosevelt), teatri- ja muusikakuulsusi (Anna Pavlova, Eleonora Duse), lapsi ja lemmikloomi.

Oma kunstiala – käärilõike kaudu annab ta ka pildi tolleaegsest ühiskonnast, kultuurielust, poliitikast, inimeste röömudest ja muredest, nende igapäevaelust, samuti vaatab iseenda kõige salajasematesse hingesoppidesse. Siluettide kaudu sai naiskunstnik käsitleda talle olulisi mälestusi ja huvipakkuvaid

teemasid, jäädvustades Balti provintside eluolu tagasihoidlikult väikeste olmetseenide kaudu.

1930ndate aastate lõpul soovis Evelin von Maydell rajada kodu Tallinna, kuid sõjasündmuste tõttu pidi Eestist põgenema. Tema teosed, fotokogu ja perekonna dokumendid jäid kohvritega Eestisse maha ja elasid üle ka Tallinna märtsipommitamise. Tema väärtuslik kollektsioon asub praegu Eesti Rahvusarhiivis. Oma elu lõpuaastad veetis kunstnik Portugalis. Evelin von Maydell suri 24. detsembril 1962. aastal ja on maetud kalmistule Lissaboni lähedal, kuid tema looming kütkestab meid ka tänapäeval.

Eveline von Maydelli viisandid ja joonistused oma õrnas naiselikus hapruses rõõmustavad kindlasti peagi Võrumaa Keskraamatukogu konverentsisaalis avatava näituse külastajaid.

Signe Pärnaste,
Võrumaa Keskraamatukogu
raamatukoguhoidja

VÕRUMAA KESKRAAMATUKOGU
VÕRUMAA TOETUB VAIMUKULTUURILE
Aastast 1909

NÄITUSED
Andrzej Strumillo „Apokalipsa”: 12 reproduktiooni trepigaleriis. Eesti Riigiarhiivi näitus „Evelinest võlutud” konverentsisaalis.

ÜRITUSED
Raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus”.
Tuntud inimene raamatukogus:
20. oktoobril kell 16–17 laenutab raamatuid Võru Linnavalikogu esimees Toomas Paur.
25. oktoobril kell 10–11 E-kataloogi RIKSWEB koolitus.
25. oktoobril kell 14 tutvustab Contra Kella Kahe Kirjandusklubi Aleksandrs Čakši elu ja loomingut.
26. oktoobril kell 17–18 E-kataloogi RIKSWEB koolitus.
4. novembril kell 16 on külas ajakirjanik ja luuletaja Sulev Oll.
9. novembril kell 11–15 annab Contra malelahingu Paul Kerese aasta lõpetuseks.
15. novembril kell 14 Kella Kahe Kirjandusklubi Virve Osila valikluulekogu „Süda peopesal” tutvustus.

LASTEOSAKOND
ÜRITUSED
24.–28. oktoobrini on lugemiskoera nädal. Koolivaheajal saavad raamatukogu lugemiskoerale Jetale ette lugeda ka need lapsed, kes sügisel lugejate gruppi ei mahtunud. Täpsem info raamatukogu veebilehel lib.werro.ee.
29. oktoobril kell 11 mudilaste jutulaupäev.
7. novembril kell 13.30 ringsõit „Eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes”: lugejatega kohtuvad lastekirjanikud Piret Raud, Jaanus Vaiksoo ja Indrek Koff.
8. novembril kell 13 Võru keeles ettelugemise päev „Kullõ, ma loe sullõ!”
12. novembril kell 11 mudilaste jutulaupäev „Jääkarujutud”.
16. novembril kell 16.30 Võru Loovuskooli kontsert ja kunstinäituse avamine.

NÄITUSED
Oktoobri lõpuni kojulaenutuses laste joonistuste ja raamatusoovituste näitus.
Oktoobri lõpuni kojulaenutuse klaaskapis näitus „Lugemiskoer Jeta”.
Oktoobri lõpuni Tähesaalis Maidu Kõolehe fotonäitus „Tiivuliste maailm”.

Võrumaa Keskraamatukogu. Jüri 54, 65604 Võru, <http://lib.werro.ee>, tel 782 0157

Läänemeresoome sügiskonverents 27.–29. oktoobrini Võrus

27.–29. oktoobrini peetakse Võru Kandes juba traditsiooniks kujunenud **läänemeresoome sügiskonverentsi**, kus käsitletakse läänemeresoome keelte, kultuuri ja piirkonna hetkeolukorda, kuid pilke heidetakse ka minevikku. Konverentsi peasinejad on soome-ugri keelte uurija

Riho Grünthal, keelepoliitika uurija Anitta Viinikka-Kallinen, liivi keele uurija Eberhard Winkler, arheoloog Valter Lang ja folklorist Andreas Kalkun. Lisaks kutsutud külalistele astuvad Soome, Vene ja Eesti teadlased üles põnevate ettekannetega läänemeresoome keelte ning kultuuri

kohta. Ettekannetes tulevad vaatluse alla karjala, liivi, isuri, vadj, võro, seto, eesti ja soome keel ning rahvaluule, käsitletakse nii keelepoliitikat, -struktuuri kui ka -õpet ning tutvustatakse arvuti rolli ja pakutavaid võimalusi tänapäevases keeleuurimises. Kavaga saab lähemalt tutvuda

Võru Instituudi kodulehel: <http://wi.ee/et/tegemised/konverents-2/>.
Konverentsi korraldavad Võru Instituut, Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse osakond ning keeleteaduse, filosoofia ja semiootika doktorikool. Konverentsi toimumist toetavad riiklik programm „Eesti

keel ja kultuurimälu II (2014–2018)” ning Euroopa Liidu regionaalarengu fond (Tartu Ülikooli ASTRA projekt PER ASPERA).

Lisainfot saab Helen Pladolt: e-postiaadressil helen.plado@ut.ee telefonil +372 528 9139

AJALUGU

Uudiseid Võru linnast 1941. aasta oktoobris

„Pakane” Võrus

Õöl vastu reedet (10.10.1941–A. R.) sai Võru linn ja ümbruskond tunda esimest tõsist öökülma. Päikese tõusuks oli saavutanud kraadiklaas oma –5 kraadi C. Veetõrtele oli tekkinud sõrmepaksune jääkord ning võib arvata, et kartulipõlludki ei jäänud külmast puutumata.

Et talvesümfoonia oleks täielik, siis ei jäänud ka lumesadu tulemata. Reede keskpäeval hakkas sadama laia lumerätsakat, millega käis kaasa tugev tuul. Lumesadu kestis vaid lühikest aega.

Võrumaa Teataja nr 39, 11. oktoober 1941

Kaugeid tervitusi Võru koolipoistele

Viimasel ajal on saabunud juunipäevadel väljaküüditatud võrulasilt mitmeid postkaarte, kus nad teatavad napsionaliselt oma peatuskohast ning tervitavad sugulasi ja sõpru. Neil päevil saabus ühele Võru Gümnaasiumi õpilasele postkaart, mille oli kirjutanud Võru ärimehe August Ebberi poeg Vello, kes samuti koos emaga sunniti ette võtma toda kurba teekonda.

Vello Ebber kirjutab: „Kallis sõber! Olime teel 15 päeva. Meid laaditi maha Omskist ida pool. Oleme

kõik koolipoisid Võru sõbrad koos. Kavatsen hakata autojuhiks. Muidu kõik hästi. Vello”
Kaardi lõppu on lisanud omalt poolt tervitusi Võru poistele Villem Maiste.

Postkaart kannab postitemplit 1. juuli kuupäevast ning on posti pandud Kargatsi linnas. Linnulennult saab nimetatud kohta ligi 3000 km.

Kaugeid tervitusi saadab kodurahvale ka Võru Maavalitsuse endise kassapidaja Meltsi abikaas. Tollelgi postkaardil mainitakse ajutise peatuskohana mingit asulat Omskist edasi. Ema suureks rõõmuks on lapsed pika teekonna vapralt välja kannatanud. Oma mehest ei tea pr Melts kõige vähematki. Viimast korda olid nad olnud koos Võru raudteejaamas.

Võrumaa Teataja nr 42, 18. oktoober 1941

PS. Vello Ebberile määrati 25 aastat vangilaagrit, ta vabanes laagrist 16. juulil 1956, asumiselt 1964. aastal.

Oskar Melts oli Sevuralagis, kus hukati 24. aprillil 1942. Tema abikaasa Irgard Melts vabanes asumiselt 2. aprillil 1958, tütar Sirje 1954. aastal, poeg Oskar aga suri asumisel.

William-Hans Maiste vabanes asumiselt 3. juulil 1958.

Sisseastumiseksamid gümnaasiumis

Käesoleval õppeaastal võetakse Võru Gümnaasiumi I klassi vastu õpilasi eksamitega eesti keeles ja mateemaatikas. Eksamid toimuvad gümnaasiumis 25. oktoobril s.a ja on ainult kirjalikud.

Juhime õpilaste tähelepanu sellele, et eksamitele tuleb kodust kaasa võtta paber ja kirjutustarbed.

Võrumaa Teataja nr 43, 21. oktoober 1941

Teadanne

Kõikides restoranides, kohvikutes ja söögimajades on lubatud kaubelda kohvi, limonaadi ja õllega.

Joogid, viin ja liköör on keelatud.

Noored alla 16 a vanad, lokaalides ja mujal lõbustuskohades, kus juuakse alkoholi, on viibimine keelatud.

Joobunud isikutele alkoholi jooke mitte anda.

Käsu mittetäitjaid karistatakse.

Välikomandant
Võrumaa Teataja nr 45, 25. oktoober 1941

Vanu ajalehti sirvis Vana-Võromaa muuseumide peavarahoidja Arthur Ruusmaa

Aita koostada Võrumaa ajaloo kogumikku!

TEE OMA ETTEPANEK

31. OKTOOBRIKS 2016

Eesti riik saab peagi 100-aastaseks. Selle tähistamiseks koostatakse Võru Maavalitsuse eestvedamisel Võrumaa ajaloo kogumik. Kaante vahele koondatakse lood Võrumaa inimestest, sündmustest ja protsessidest, mis on alates Eesti iseseisvumisest siinset nägu kujundanud ning Võru maakonnast olulisena silma paistnud.

Tee oma ettepanek ning nimeta lühidalt millised **INIMESED, SÜNDMUSED** ja **PROTSESSID** kogumikus peaksid kajastuma ning miks, põhjenda ühe A4 pikkuses mahus tähendusrikkust Võrumaa ajalooale.

Ettepanekud on väga oodatud kuni 31. OKTOOBRINI Võru Maavalitsuse aadressil Jüri 12, 65620 Võru linn; e-posti aadressil: info@voru.maavalitsus.ee pealkirjaga „Võrumaa ajaloo kogumik” või elektrooniliselt küsitluslehel <http://bit.ly/2doipav>.

Ettepanekuid võib esitada rohkem kui ühe!

Parimatele kaasamõtlejatele kingiks Eesti 100. aastapäeva paiku valmiv Võrumaa ajaloo kogumik.

Lisainfo:
Võru Maavalitsus
Tel 782 0301
info@voru.maavalitsus.ee

Võru Kannel tähistab oma 135. aastapäeva kontsertlavastusega „ALGUS...”

1881. aastal loodi Vana-Võrumaa maameeste laulukooride toetusel ja nende juhtide algatusel Kandle laulu- ja mänguselts. Seltsi sümboliks sai kannel. Ole nemata aja keerdkäikudest on Kannel igas ajas, erineval moel, jätkanud 135 aastat tagasi loodud laulu- ja mänguseltsi traditsioone. Kuigi situatsioon ja ka mõistmine on olnud ajas uus, on Võru Kannel ikka ja jälle koondanud enda ümber hulgaliselt andekaid kultuurielu eestvedajaid ja nende järgijaid.

Aastapäevalavastuses, kus astuvad üles peaaegu kõik praegu Võru Kandles tegutsevad harrastuskollek-

tiivid, meenutame 135 aasta tagust algust, mil rahvusliku eneseteadvuse tõusu aastail loodud Kandle laulu- ja mänguselts kujunes kogu Võrumaa ärksate ning kultuurihuviliste eestlaste kooskaimise kohaks.

Ajas edasi liikudes meenutame esimesi märgilise tähendusega persoone ning teeme sügava kummarduse kõigile järgnevatele teerajajatele Võru kultuurimaastikul. Tänu neile on esivanemalt pärandiks saadud ürgne kirg ennast laulu, tantsu ja mängu kaudu väljendada meis, tänastes kultuurikandjates, edasi elanud.

Kontserdil on kaastege-

vad Võru meeskoor, Võru puhkpilliorkester, naiskoor Kannel, koor Tempera, segakoor Hilario, segakoor Tervis, võimlemisklubi Sirutus, folklooriansambel Helme-kaala, naisrühm Kabujalakesed, lasterühm Hopser, segarühm Hopser, segarühm Kannel, segarühm Siisik, näitlejad Lauli Otsar ning Ago Soots jt.

Ootame kõiki kultuurihuvilisi 19. novembril kell 17 Võru Kandlesse meie ühistööna valminud kontsertlavastust „ALGUS...” vaatama!

Ingrid Välbe,
Võru Kandle
kunstiline juht

Ants Olesk sai 102aastaseks

23. septembril käisid Võru Linnavalitsuse esindajad eesotsas linnapea Anti Allasega õnnitlemas 102. aasta sünnipäeva tähistanud Ants Oleskit. Ants, kes passi järgi kannab nime Alfred, on omaaegne motosportlane ja üks Munamäe torni krossivõistlusele alusepanijaid. Ta on võidelnud II maailmasõja ajal Saksa mündris ning pääsenud eluga nn Tšehhi põrgust. Samuti on ta olnud kirklik kalamees. Hoolimata kõrgeast on mees endiselt reipa oleku ja positiivse ellusuhtumisega.

Palju õnne ja tervist Ant-

Ants Olesk pajatamas linnapeale kaugetest sõja-aastatest.

sule! Võru linnas on praegu viis üle 100aastast inimest.

Vanim võrulane on 105aastane Maria.

Faks: (+372) 78 68672

SA VÕRU KANNEL

Liiva 13, 65609 Võru

E-post: info@vorukannel.ee

Kultuurisündmused

OKTOOBER – NOVEMBER 2016

27. oktoobril kell 19 varietee-etendus „TEID KUTSUB KABAREE!”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 12 € ja 14 € on müügil Võru Kandle kassas ning Piletilevi müügipunktides.

Elu on kabaree! Kergemeelne, kuid mitte kõlvatu. Paheline, kuid mitte kuri. Üleannetu, kuid mitte labane. Võtke sõõmuke šampanjat, laske end vabaks ja kõige muu eest hoolitsevad kabareediiva KAIRE VILGATS ja Showstoppersi imelised tantsijad!

Kõlavad laulud muusikalistest „Chicago”, „Cabaret” ja „Burlesque”, tänapäevased ja klassikalised pophitid eesti ja inglise keeles ning loomulikult ka kuulus kankaan.

Etenduses on kasutusel üle 100 glamuurse ja suurejoonelise kostüümi!

29. oktoobril kell 16 „Võru Muusikakool 60”. Kontserdisaalis. Tasuta.

11. novembril kell 20 Comedy Estonia: Suurel Laval. Väikeses saalis. Piletid hinnaga 6 € ja 8 € on müügil Võru Kandle kassas ning Piletilevi müügipunktides.

Comedy Estonia koomikud esitavad oma aasta jooksul kogutud parimaid palu. Tegemist on showcase-tüüpi sõuga, kus mitu koomikut käivad kõik sama kaua laval ning esitavad oma parimat uut materjali. Siit leiab igaüks midagi just oma huumorimeelele. Ja siis, kui lemmikkoomik (või olgem, ausad koomikud) on leitud, saab vaatama minna täiesti nende oma täispikki soološousid.

Üles astuvad koomikud San-

der Õigus, Ardo Asperk, Mikk Sügis, Mikael Meema, Daniel Veinbergs. Ohtut juhib Karl-Alari Varma.

20. novembril kell 13 klubi Hõbedane Juus pidu. Kontserdisaalis.

22. novembril kell 19 Raivo E. Tamm & Super Hot Cosmos Blues Band kontsertetenduses „Ma olen Ivo Linna”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 13–17 € on müügil Võru Kandle kassas ning Piletilevi ja Piletimaailma müügipunktides.

Raivo E. Tamme juubel, mille jaoks see lavastus tehti, oli juba aasta tagasi. Aga publiku soovil ja tegijate endi rõõmuks mängitakse seda lavastust ka sel aastal.

Autor ja lavastaja Urmas Vadi, kunstnik Liisi Eelmaa.

25. novembril kell 18 võimlemisklubi Sirutus kontsertetendus „KUI MINA ALLES...”. Teatrisaalis. Piletid hinnaga 3 € on müügil Võru Kandle kassas.

Võimlemisklubi Sirutus tähistab Kandle 135. sünnipäeva.

See on väike lustiline meenutus vanadest aegadest ja rahvalaendri tähtpäevadest läbi tantsu, laulu ja mängude. Osalevad kõik praegused, aga ka paljud endised Sirutuse õpilased. Laululugu hakkavad veeretama Helmekaalad.

27. novembril kell 18 1. adventi kontsert: ansambel HORTUS MUSICUS – „Puer natus est”. Kontserdisaalis.

Kontserdisari „Muusika Eestimaale”. Kavas jõulumuusikat sajandite tagant.

Kunstiline juht Andres Mustonen.

www.vorukannel.ee

PILETIKASSA, INFORMATSIOON: 78 68676. Avatud E-R kella 12-16; 17-19
kunstiline juht 78 68675, turundusjuht 78 68674, administrator 78 28744

Õnnitleme oktoobrikuu juubilare!

103

Anna Rinne

95

Elfriide-Hilda Pindis

90

Silvia Ehasalu
Jevgenia Sazonova

85

Erika Kahre
Veera Rõõmus
Aino Pöder
Rosalie Ilver
Leida Pormeister
Richard Pärnasalu

80

Olga Ovsyannikova
Aino Lepp
Liidi Rohtlaan
Milvi Tsahkna

75

Hele-Laili Jõe
Viive Gorbunova
Olga Osi
Milvi-Vaike Tuul
Lia Siidra
Tiiu Must
Aime Lina
Eve-Ly Soome
Eha Kahro
Säde Lindi
Meida Varrik
Eha Teder
Erich Voika
Taivo Horn

70

Linda Kõomets
Milvi Volžina
Tea Muts
Niina Varikova
Helbe Kütt
Valve Kelp
Arnold Priivits
Roomet Tobreluts
Vello Taal
Mati Uiho
Viktor Malštein

* Novembrikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. novembriks tel 785 0914 ja/või sirje.randver@voru.ee
* Võru linnas oli 1.10.2016 seisuga 12 478 elanikku, neist mehi 5604 ja naisi 6874.

VÕRU 135 KANNEL

kontsertlavastus

ALGUS...

lavastaja Ingrid Välbe

muusikajuht Silja Otsar tantsujuht Anne Tolk kontsertmeister Raina Urb
helitehnik Madis Eiche valgustaja Karel Kansvein

AASTAPÄEVA KONTSERDIL ON KOOSTEGEVAD:

Võru Meeskoor dirigent Heino Pehk
Võru Puhkpilliorkester dirigent Heino Vildo
Naiskoort Kannel dirigendid Helga Ilves ja Erja Arop
Koor Tempera dirigent Signe Rõõmus
Segakoor Hilario dirigent Silja Otsar
Segakoor Tervis dirigendid Tiit Raud ja Elise Võsu
Võimlemisklubi Sirutus tantsijad juhendaja Tea Kõrs
Folklooriansambel Helmekaala juhendaja Silvi Eksin
Naisrühm Kabujalakesed lasterühm Hopser segarühm Hopser
tantsujuht Anne Tolk ja muusikaline juht Maris Kütt
Segarühm Kannel juhendajad Maie Pau ja Kadri Mähar
Segarühm Siisik juhendaja Marianne Jaanson
Kromaatilisel kandelil Elise Võsu
Liisa – Lauli Otsar Hans – Ago Soots

VÕRU KANDLES 19. novembril 2016 kell 17

Piletid 3 € ja 5 € müügil Võru Kandle kassas ja Piletilevis

VÕRU KANNEL 135

Võrus avatakse Navitrolla näitus

Vana-Võrumaa Kultuuri-kojas (Katariina allee 11, Võru) avatakse 4. novembril Navitrolla näitus „Mis see paar kriipsu siis ära viisata pole”.

Oma näituse kohta on kunstnik ise öelnud: „Käesolev näitus on läbilõige viimasest kahekümne viiest aastast, mil olen pilte maalunud. Usun, et elus on kaks tõelist imet – sündimise ime ja suremise ime. Kõik, mis sinna vahele jääb, on lihtsalt elu. Jumala seisukohalt on iga elu justkui üks pintslilöökk tema suurel maalil. Seega on paljusi meie endi teha, kui huvitava koha tahame suure looja pildi peale jätta. Olen palju aastaid pingutanud, et mu pildid teistelegi huvi pakuksid ja ehk inspireeriks oma elugi

huvitavalt elama. Loodan, et midagi on õnnestunud!”

Graafik ja maalikunstnik Navitrolla on inimeste südamesse pugenud naivistlike ja kohati sürrealistlike teostega. Sagedasteks motiivideks on mitmesugused loomad eri keskkondades.

Lihtsad olustikulised motiivid, väga peenelt välja töötatud detailid, harmooniline värvikäsitus ja kompositsioon. Kunstniku pildidel korduvad stseenid, maalilised ja maagilised

maastikud, väljavenitatud lehmad ja keerds kaeltega kaelkirjakud – kõigil neil on oma õpetlik lugu. Piltide originaalsed pealkirjad on kujutatuga seotud ja aitavad paremini teost ning kunstniku mõtet mõista. Igal pildil on oma lugu, üldjuhul lustakas ja elutark nagu kunstnik isegi.

Võrumaalt pärit Navitrolla enamik teoseid on valminud Tartus ja Tallinas. Lühemat aega on ta elanud ka Euroopa soojemates linnades: Lissabonis, Berliinis, Londonis, Pariisis jne. Siiski tunneb ta, et kõige parem on elada ja loominguga tegelda Võrumaa metsade vahel.

Näitus jääb avatuks kuni 18. detsembrini.

Jana Huul

VÕRU KANDLES
13. novembril 2016 kell 16

ISADEPÄEVA

KONTSERT-AKTUS

Esinevad noored muusikud
KARRET SEPP (tšello)
TONIS SARAP (klaver)

Võru Muusikakooli mudilaskoor
RITSIK
dirigendid Maire Nirk ja Kersti Juurma
kontsertmeister Elviira Varik

Võru Maavalitsus austab
VÕRUMAA AASTA ISA 2016

Tasuta

1.-3. detsember

VÕRU KANDLES

PÄKAPIKKUDE AKADEEMIA
JÕULUETENDUS
TÖÖTOAD
ja veel palju
toremaid tegemisi
KOGU PERELE
www.vorukannel.ee

Naiskodukaitse Võrumaa ringkond kutsub
25.10.2016 algusega kell 18
Karja 24, Võru linn

valmistama **ellujäämise käepaela**,
mis on varustatud tulepulga, vile ja noaga.

Käsitööõhtu orienteeriv kestus on 2h.
Osalustasu NKK liikmele 3 €, mitteliikmele 6 €.
Registreerimine ja lisainfo:
e-post: enely.jaani@eesti.ee või tel 5330 3959.

Järgmine käsitööõhtu toimub 29.11.2016.
Jälgi meid ka Facebooki lehel!

Naiskodukaitse Võrumaa ringkond

ÜLESKUTSE

Võrumaa käsitöö näitusmüük Toompeal ootab uusi tooteid!

Juba viieteistkümnelt korral toimunud Võrumaa meistrite jõulueelne käsitöönäitus Toompea lossi vestibüülis on kavas ka tänavu, sedakorda 5.–7. detsembrini.

Lähtuvalt võimalusest võrumaalaste antvärki Riigikogus esitleda kutsume teid, head käsitöölised, üles oma tooteid esitama. Kuna tänavune näitusmüügi eksponeerimise pind on mõnevõrra väiksem, siis ootame eelkõige käsitööd, mis on omanäoline ning uudne. Näitusmüügile minevat kaupa peaksid iseloomustama veel kvaliteet ja uni-kaalsus.

Käsitööd saate esitada 24.–26. novembrini Rõuge kunstikuuri. Esitatud kauba hulgast teevad valiku näituse korraldustoimkonna liikmed.

Täpsemat infot jagab: Lya Veski, tel 5552 3366; e-posti aadress lyaveski@hotmail.ee.
Võrumaa Omavalitsuste Liit

MTÜ AILA NÄPUSTUUDIO teatab:

MEISTERDAMISKURSUSED MUDILASTELE
esmaspäeval või teisipäeval kella 17–18.30

Õpetame meisterdama mitmesuguseid mänguasju, nukke ja käikmänguasju, pärlitest ehteid ja mänguasju, vildime, teeme mitmesuguseid kaarte, pabernööri lilli ja õmbleme nukkudele riideid. Ühe korra tasu on 5 eurot.

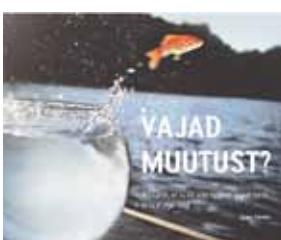
Näpustuudio on avatud:
E–T 11.00–19.00, K 10.00–17.00, N 11.00–20.00, R 10.00–17.00

Näpustuudios on oma toodete **MÜÜGINURK**, kust saab osta käsitööna valmistatud nukke, mänguasju ja pärlitest ehteid.

Neljapäeviti kella 17–20 ootame meisterdama **TÄISKASVANUID**, kellele meeldib ise käsitööd teha ja mitmesuguseid tehnikaid õppida. Ühe korra tasu on 5 eurot + materjalitasu.

Oma soovist teata meile.
Asume Jüri 19a (polikliinikumajas) I korrusel.
Lisainfo: Aila Kikas, tel 507 9920

AVASTA KRISTLUS
- kursus kristluse põhiolemusest -
reedeti kell 18
alates 4. novembrist
2016 kuni aasta lõpuni
aadressil Linda 1a, Võru

VANA-VÕRUMAA KÄSITÖÖ

KÄSITÖÖTARÕ AILA MAN
Võru linnas polikliinikumajas Jüri tn 19A

Käsitööga tegelejale pakume tööruumi ja nõu toodete arendamiseks.
Küsi täpsemalt tel 554 1999 (Vilve Oja).

TULE ÕPPIMA:

Üleskutse kõigile paberitöö huvilistele!
Kokkusaamine kõigile neile, kes on seotud või huvituvad kõikvõimalikest paberitöödest (kaartide, karpide, albumite jms valmistamine).
3. novembril kella 17–18. Jutuotsa võtab üles Merike Rebane.
Saame kokku ja mõtleme, mis töötubasid ise tahaksime ja mis meil teistele pakkuda on. Osalemine tasuta. Info Merike Rebane, tel 5621 5963.

Jätkukoolitus algajale kangakudujale
8. novembril kella 17–19. Õpetab Vilve Oja. Osalustasu 6 €. Käärimine. Võta kaasa lõim.

Rahakarbi tegemise õpituba
15. novembril kella 17.30–20.30. Juhendab Anne-Ly Kütt. Osalustasu 16 €. Eelregistreerimine kuni 13. novembrini: Vilve.Oja@gmail.com; tel 554 1999

Masinkudumise õpituba. Kasvatamised ja kahandamised kudumismasinal
24. novembril kella 17–19. Õpetab Kadri Võrel. Osalustasu 8 €. Eelregistreerimine kuni 22. novembrini: Vilve.Oja@gmail.com; tel 554 1999

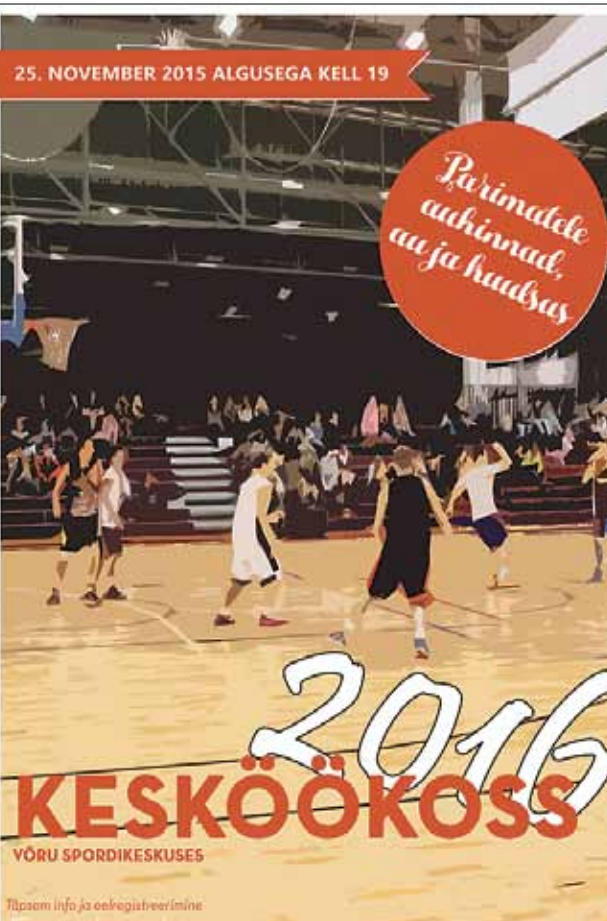
Lisaks igal esmaspäeval kella 13–19 meistritunnid Sirje Hainasega
Saab õppida erinevaid võtteid ja tehnikaid (kõlavöö kudumine, heegeldamine jmt). Osalustasu 5€ + materjalitasu.

Täpsem info: käsitöötare juhendaja Vilve: Vilve.Oja@gmail.com; tel 554 1999 või Näpustuudio perenaine Aila, tel 507 9920.
Vaata ka FB lehel: VANA-VÕRUMAA KÄSITÖÖ

25. NOVEMBER 2015 ALGUSEGA KELL 19

Perimalele aadressid, aa ja huulbas

2016
KESKÖÖKOSS
VÕRU SPORDIKESKUS

Täpsem info ja eelregistreerimine
Facebookis

RAKVERETEATER

Marie Jones
Sinabraga
KUU PEALE
Ülle Lichtfeldt Tiina Mälberg

K, 2. nov kell 19 Võru Kandles

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444